

MUZ2
790/1

354
Működési rendeltetés: Honvédelmi
sz. 24. száma.

F-11

TERVEZET.

GYAKORLATI SZABÁLYZAT MŰSZAKI CSAPAT SZÁMÁRA

(M. Gy. Sz.)

1. Füzet:

- Előzetes megjegyzések.
- Bevezetés.
- Általános szabályok.
- Kiképzés.

A m. kir. honvédelmi minisztérium kiadványa.

BUDAPEST

ILLAN RÉSZVÉNYTÁRSASÁG NYOMDÁJA

1926.

Muz₂ 790/1

1926. évi 14145/Elnökség számú körrendelethez. Honvédségi
Közlöny 24. száma.

11—11.

TERVEZET.

GYAKORLATI SZABÁLYZAT MŰSZAKI CSAPAT SZÁMÁRA

(M. Gy. Sz.)

1. Füzet:

Előzetes megjegyzések.

Bevezetés.

Általános szabályok.

Kiképzés.

Leltározva 2010

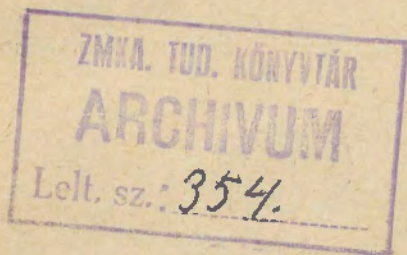
A m. kir. honvédelmi minisztérium kiadványa.

BUDAPEST

PALLAS RÉSZVÉNYTÁRSASÁG NYOMDÁJA

1926.

Körrendelet.

Az $\frac{5000}{\text{Elnökség—1924.}}$ számú körrendeletem folyamánaképen a «Gyakorlati Szabályzat Műszaki Csoport Számára» az új szabályzatok alapján átdolgozott «Tervezet»-ét, a kiképzés alapjaként, kipróbálásra kiadom.

A kipróbálás eredményéről beszámoló véleményes jelentések határidejét később fogom meghatározni.

Budapest, 1926. szeptember hó 30-án.

Csáky s. k.

m. kir. honvédelmi miniszter.

Előzetes megjegyzések.

A harc általános elveit a Harcászati Szabályzat állapítja meg.

A műszaki csapatnak a harcban való alkalmazása a Harcászati Szabályzat szerint *elsősorban műszaki ugyan*, de válságos harc helyzetek és végszükség indokolta esetekben *szükségképpen gyalogságként is alkalmazhatjuk azt.*

Az alkalmazásnak e két módja kétféle kiképzést követel meg.

Jelen szabályzat szabja meg a kétféle kiképzésnek, vagyis a műszaki és gyalogsági kiképzésnek egymáshoz való arányát abból a vezérelvből kiindulva, hogy a műszaki csapatnak

a műszaki feladatokat okvetlenül kell teljesíteni tudnia,

mig a gyalogság harceljárását a rajra háramló és alább felsorolt feladatok keretén belül kell értenie.

A műszaki alakulatok ugyanis csak a következő esetekben fognak gyalogságként harcot vívni:

a) önvédelemben;

b) ha műszaki munkák elvégzésére más fegyvernemek egységeihez beosztva, munkaközben ezekkel együtt a harcba belesodrónak (H. Sz. I. 26. 5. bek.);

c) ha — végszükség esetén (H. Sz. I. 26., 6. bek.) — gyalogságként alkalmazzák.

A «Gyak. Szab. Műszaki Csapat Számára» ezért a «Gy. Gy. Sz.» lényege és értelme szerint szabá-

lyozza a műszaki csapatnak a harcéljárásban való kiképzését *) és utasításokat ad a műszaki gyakorlati kiképzésre.

A Gy. Gy. Sz.-tól való eltérések a műszaki csapatoknak a gyalogságtól eltérő szervezésében, felszerelésében és felfegyverzésében gyökereznek.

A műszaki alakulatok szolgálatára e szabályzaton kívül a következő szabályzatok és utasítások vonatkoznak: **)

Szolg. Szab. I. és II.***) része;

«H. Sz. I. és II. rész»-ének a harcra és a harctéri szolgálatra (felderítés, biztosítás, menetek, csapatszálítás, elhelyezés) vonatkozó részei;

«Lőutasítás — a kézi lőfegyverek és a géppuska számára», a műszaki csapat részére meghatározott mérvben;

«Katonai sportutasítás» (egyik füzet a közelharcot tárgyalja);

azok a különböző fegyverutasítások, melyek a műszaki csapatnál rendszeresített fegyverekre vonatkoznak;

«Utasítás a gázvédelmi szolgálat ellátására»;

a különböző műszaki szakutasítások a műszaki alakulatok számára és pedig:

*) A Gy. Gy. Sz. 1. füzet az «Erdőes megjegyzések»-ben a következőket mondja:

«A Gy. Gy. Sz.»-nak a harcrendre vonatkozó szabályai a puskászázadig bezárólag a műszaki csapatokra is kötelezőek.

A műszaki századokat a gyalogszászlóaljgyakorlatokhoz néha ki kell vezényelni, hogy a nagyobb gyalogegységek harcába való helyes beilleszkedést is elsajátítsák.»

**) Amíg ezek a részen átdolgozás alatt levő utasítások kiadására nem kerülnek, a régi hasonló tartalmú utasításokat kell használni.

***) A Szolg. Szab. eddigi III. része.

- «Műszaki alapismeretek és anyagismeret»;
- «Vizenjárás és lehorgonyozás»;
- «Hadihídanyag és -vonal»;
- «Hadihidak és áthajózási eszközök építése utász-hadihídanyagból; átkelés vizen»;
- «Robbantási utasítás»;
- «Szükséghidak építése»;
- «Közlekedési vonalak építése és karbantartása; közuti és vasuti járművek»;
- «Közuti vashadihidak építése»;
- «Vízépítés»;
- «Utasítás fényező és gépkezelő csapatok számára»;
- «Tábori munkálatok».

Továbbá:

- «Utasítás a csapatgyakorlatok számára»;
- «Utasítás a csapatiskolák számára».

A műszaki alakulatok különleges személyzetének szakkiképzését az «Utasítás a csapatiskolák számára» és a különböző idevonatkozó szakutasítások szabályozzák.

TARTALOMJEGYZÉK.

	Oldal
Körrendelet.	3
Előzetes megjegyzések.	5-7
A szabályzat célja	5
A műszaki csapat egyéb szolgálati könyvei	6-7
Bevezetés.	19-40
I. A műszaki csapat jellemzése	
A műszaki csapat a többi fegyvernem segítőtársa	19
Eredményes ténykedés alapfeltételei... ..	19
Műszaki feladatok végrehajtása ellenséges tűzben	20
Műszaki csapat gyalogharcban	20
A többi fegyvernem tűzoltalma	20
Magatartás vizen való átkeléseknél	21
II. A műszaki csapat gyalogsági fegyverei	
A puská	22
A pisztoly	23
A kézigránát	23
A szurony	23
A géppuska	23-24
III. A műszaki csapat szervezete	24
IV. A műszaki csapatok alkalmazására vonat- kozó általános irányelvek	

A) Műszaki munkáknál	
a) Szemrevételezés	25-27
b) Bevezető munkák	28-29
c) Tulajdonképeni műszaki véglehajtás	30-32
B) Gyalogságként való alkalmazásnál ...	32

A gyalogság harcelvei.

Harc módok és azok lényege	33
A támadás; a védelem	33-34
Az üldözés	34
Halogató és színlelt harcok	34
Visszavonulás	34
A harci tevékenység alapvető tényezői ...	34
A tűz és mozgás célja	35
A mozgás követelményei	35
A tűz céljának követelményei	36
A tűz és mozgás összhangjának követel- ményei	36
A parancsnokoknak a tűz és mozgás össz- hangja érdekében való teendői	37
Az ellenség meglepése	38
Ügyesség és elszántság a közelharcban ..	38
Szokatlan ellenséges harceszközökkel szem- ben való hidegvér	38
Időjárás ellen való edzettség	38
Terepfedezet, sötétség, stb. kínálta előnyök kihasználása	39
A gyalogság harcelveinek a műszaki csapa- tok harcában való alkalmazása	
A gyalogsági harcelveket befolyásoló körül- mények	39-40

I. FEJEZET.

Általános szabályok.		41-62
1. §. A szabályzat tagozása és alkalmazása		41-44
A szabályzat tagozása		41
A zártrend		42
A harcrend		42
A harceljárás		48
A harctéri szolgálat		48
A műszaki szolgálat		44
A szabályzat szabályainak használata ...		44
2. §. Alapfogalmak és elnevezések		45-52
Szabályzatszerinti elnevezések		44
A zártrendre vonatkozó alapfogalmak ...		45-46
A harcrendre vonatkozó alapfogalmak ...		47-50
A tűzvezetésre vonatkozó alapfogalmak ...		50
Egyéb fogalmak és elnevezések (fedezés, rejtőzés)		51
A műszaki szolgálatra vonatkozó alap- fogalmak		52
3. §. A parancsnokok magatartása		52-55
A tekintélyről		52
A tiszt mint példakép		52
Alárendeltek hatáskörébe való beavat- kozás		53
Nyugalom és higgadság		53
Tartózkodási hely		53-54
a) Zárt- és harcrendben		53
b) Műszaki alkalmazásban		54
A parancsnok helyettesítése		54
Összeköttetés megszervezése		54
A parancsnok helye vezetésnél és okta- tásnál		55

	Oldal
4. §. A parancsadás	55-62
<i>a)</i> Altalában	55
A parancsadás módja	55
Vezényszó, jel, szóbeli vagy írásbeli parancs	55
<i>b)</i> Parancsadás zárt- és harcrendben ...	56-61
Vezényszó és annak részei	56
Vezénylési segédeszközök	57
Karjelek	57-59
Kürt-, síp-, felhívójelek	59
Harcparancsok	59-60
Parancsnokok visszahívása	60
Parancsisméltés	60
Alparancsnokok öntevékenysége ...	61
Öntevékenység ne fajuljon önkényé	61
<i>c)</i> Parancsadás műszaki munkáknál ...	61-62
Ellenséges tűzben végrehajtandó mun- káknál	61
Ellenséges tűzhatáson kívül eső mun- káknál	61-62

II. FEJEZET.

A kiképzés. 63-100

5. §. Általános irányelvek	63-64
A békeszolgálat a háború iskolája ...	63
A kiképzés az erők kifejlesztője, sokszo- rosítója	63
A kiképzés végső célja és a kiképzési ágak viszonya	63
Tiszteletadásra és díszelgésre való kiképzés	64
6. §. A kiképzés módszere	64-71

	Oldal
A kiképzendő erők...	64
A kiképzési módszer eszközei	64
Nevelés, oktatás, gyakorlatozás, sulykolás	64
A módszer követelményei...	65
A céltudatosság	65-66
Oktatók alkalmazása	66
A tervszerűség	67-68
A kiképzők önállósága	67
Kiképzési tervezet, részlettervezet	68
A szabályzat határozványainak sorrendje nem kötelező a kiképzésnél	68
A folytonosság	68-69
A változatosság és elevenség	70
Kiképzési ágak és módszerek vegyítése	70
Elméleti oktatás módja	70
Versenyfeladatok	71
7. §. A kiképzés beosztása	72-79
A) Általános katonai és gyalogsági kiképzés	
A csatár magáramaradása és az együttműködés	72
Az egyes utász kiképzése; egységek alkotása	72
Előszőr alaki gyakorlatozás, azután lényegi	72
Az egyes utász kiképzése	73
A rajban való kiképzés lényege	73
A vezetők kiképzése	74
A szakaszban való kiképzés	74
A század kiképzése	74
B) Műszaki kiképzés	
Műszaki csapatok alkalmazásának előfeltételei	75

Egyes utász (kis részleg) kiképzése, gyakorlat nagyobb csoportban, kor- szerű létszámú egységekben	75
Az egyes utász kiképzésének fontos- sága	76
Szabványos és alapvető munkák gya- korlása	76
Az utász gyakorlati műszaki kiképzése a század keretén belül... ..	76-77
Az utászok kiképzésénél megkülönböz- tetett 2 fokozat	78
Elérendő kiképzési célok	78-79
8. §. A kiképzés ágai	79-100
Erkölcsei nevelés, általános katonai és gya- logsági, továbbá a műszaki kiképzés ..	79
Az erkölcsi erők nevelése... ..	79
A hazaszeretet	80
A fegyelmélettség	80
A vitézség	80
A szívósság	80
A becsületérzés, közszellem, bajtársiasság	81
Az előjárókba helyezett bizalom... ..	81
A kiképzési ágak 2 nagy csoportja	81
A) Az általános katonai és gyalogsági kiképzés ágai	
Ezeknek felsorolása	81-82
A zártrendben való gyakorlatozás célja és fontossága	82
A zártrend gyakorlására szánt idő... ..	82
A harc kiképzés két részre oszlik	83
A harcrendben való gyakorlatozás célja és fontossága	83-84

A gyakorlatozás időtartama és módja	84
Egyszerű és vezetési gyakorlatok ...	85
Haregyakorlatok súlykolása tilos ...	85
Elszánt cselekvésre, erőteljes elhatározásra és következetességre való nevelés	85
Hiba: ingadozás és habozás, végzetes tértlenség	85
Harctéri szolgálat kiképzés mérték...	86
Lőkiképzés fontossága és a reá szánandó idő	86
Testnevelés célja és eredménye ...	87-88
Közelharc célja	87
Testnevelésre szánt idő	87-88
Úszás oktatása	88
Versenyezen való részvétel, előkészülés... .. .	88
Menetteljesítményekre való edzés ...	89
Műszaki munka menetgyakorlatok után	89
Menetgyakorlatokra szánt idő	89
Hevenyszett erődítésben való kiképzés'	89
Gázvédelemben való kiképzés	90
Csapatlégvédelemben való kiképzés	90
B) A műszaki kiképzés ágai	
A műszaki kiképzés ágainak felsorolása	90-91
Az utászcsapat jellegzetes munkái	91
Hídépítő alakulatok jellegzetes munkái	91

Sulykolásszerűen gyakorlandó, alaposan oktatandó és csak áttekintést igénylő kiképzési ágak	92
Éjjel végrehajtandó műszaki gyakorlatok... ..	93
Műszaki alapismeretek és anyagsismeretek	93
Vizenjárásban való kiképzés	93-94
Erőszakos folyamatkezelések végrehajtásában való kiképzés	94
Átkelés szabványos anyaggal, helyi szokásos vizijárművekkel, rohambűrűkkel, áthajózási tagokkal, 38 és 45 tonnás hajókon épült kompokkal	94
Hídverés, illetve hídépítés hadihídanyaggal	95
Éjjeli gyakorlatok, szabadmenetű vizigyakorlatok, motoros erők használata	95
Erődítési munkákban való kiképzés mértéke	95-96
A robbantásban való kiképzés mértéke	96-97
Áthajózás szükséganyaggal	97
Szükséghidak építése	98
Közlekedési vonalak építése	98-99
Utak	98
Vasutak	99
Sodronykötélpályák... ..	99
Vízépítési munkák	99
Tábormunkák	100

A füzet végén:

- a) melléklet: Az ujonc kiképzése.
 - b) melléklet: Példatár versenyfeladatok számára.
 - c) melléklet: Harcgyakorlatok tervezése és végrehajtása.
-

A hivatkozások megjelölése,

A M. Gy. Sz. ugyanazon füzetére: csak pontszámmal, pl. 45.;
a M. Gy. Sz. más füzetére: a füzet és pontszám megjelölésével, pl.
3. füzet 45.; más szolgálati könyvre: a szolgálati könyv teljes címe,
vagy rendszeresített rövidítése és a pontszám, pl. H. Sz. I. 650.
Létszámítás 65.

BEVEZETÉS.

I. A műszaki csapat jellemzése.

1. A műszaki csapat a harccél elérésében a többi 1.
fegyvernemeknek *nélkülözhetetlen segítőtársa*. Különleges műszaki felszerelésének és műszaki képzettségének kellő felhasználásával egyrészt csapataink mozgását elősegíti, küzdőképességét növeli és azoknak kényelmét és jó erőben való megtartását szolgálja; másrészt pedig az ellenség mozgását bénítja vagy meggátolja, küzdőképességét és fegyverhatását csökkenti.

2. Eredményes ténykedésének *alapfeltételei*: 2.
a helyes alkalmazás, a mozgékonyság és a gyors, a többi fegyvernemekkel és a helyzettel összhangban levő működés. Utóbbinak feltétele azonban az, hogy a többi fegyvernemek harceljárását ismernie kell.

Ezt az összhangot a többi fegyvernemekkel való szoros összeköttetéssel kell biztosítanunk. Különösen fontos a szoros összeköttetés akkor, ha a műszaki csapatnak a többi fegyvernemekkel vállvetve kell különleges harcfeleladatot megoldania.

3. A műszaki csapatnak elsősorban ahhoz 3.
kell értenie, hogy megteremtse mindig a reája háramló műszaki munkák gyors és pontos elvégzéséhez a legelőnyösebb feltételeket és hogy különleges műszaki

felszerelésének, a természet- és helyzetadta előnyöknek és az esetleg a helyszínen talált műszaki eszközöknek kihasználásával biztosítsa feladatainak legcélravezetőbb megoldását.

4. 4. Az ellenség *meglepése* legyen mindig igyekezetünk rúgója.

5. 5. A műszaki csapatnak sokszor kell műszaki feladatait válságos helyzetekben és erős ellenséges tűzben megoldania. Szívósság és ösztönszerű, helyes cselekvés jellemezzen ilyenkor minden egyes utászt.

A nagy veszély közepette végrehajtandó munkálatok közben való nyugodtság, elszánt kitartás ugyanannyi lelki erőt és ép oly erős idegzetet követel, mint maga a harc.

Utászainkat erre kell elsősorban nevelnünk és súlykolnunk.

A műszaki tudás mellett a feltétlen fegyelmezettség és nyugodt önuralom jellemezze legjobban a műszaki csapatot.

6. 6. A műszaki csapatnak műszaki feladatain kívül *gyalogharcban is derekasan helyt kell állania*, ha erre sor kerül.

A műszaki csapat csak kivételesen kerülhet olyan helyzetbe, hogy a harcot csak a saját maga fegyvereivel kell megvívnia. Rendesen, még önvédelemnél is, számíthat a többi fegyvernem tűzének oltalmára és támogatására.

A műszaki parancsnoknak mégis elsőrendű kötelessége, hogy a többi fegyvernem segítségét minden alkalommal, harcközben végzendő műszaki munkánál, a műszaki munkáközben való harcbackeveredésnél vagy gyalogságként való alkalmazásnál egyaránt biztosítsa

Magatartás vizen való erőszakos átkeléseknél. A műszaki csapat gyalogsági fegyverei.

csapata részére. De kötelessége az is, hogy ezt a segítséget csapatának ténykedésével összhangba hozza.

Azonban a harcikészségnek, a győzni akarásnak és a műszaki munka sikerének sohasem szabad csorbát szenvednie azért, mert a többi fegyvernemek segítsége nem teljes, vagy egészen hiányzik. Még ezekben az esetekben is sikerrel fog működni, ha vitézséggel, hidegvérrel, szívóssággal, cselvetéssel és leleményességgel, testi munkabírással a kezdeményezést magához ragadja.

A legváltóságosabb helyzetekben sem szabad az utásznak csak önmagára gondolnia. Elszánt cselekvéssel minden tudását és utolsó erejét is bajtársai és az összesség javára vesse latba.

7. Különösen vizen való erőszakos átkeléseknél legyen az utász tudatában annak a nehéz, de dicső hivatásnak, mely ilyenkor reá hárul. Tanúsítson ehhez méltó magatartást és a legvégsőkig menő önfeláldozással segítse a többi fegyvernembeli bajtársait a siker kivívásában. 7.

Visszavonulásban végrehajtandó átkeléseknél pedig — tekintet nélkül emberben vagy anyagban beálló veszteségekre — tartsa becsületbeli kötelességének, hogy utolsó bajtársát is áthozza az akadályon (*H. Sz. I. 1288.*).

II. A műszaki csapat gyalogsági fegyverei.

8. A műszaki alakulatoknak főfegyvere a puská. 8.
Rendesen azonban, harc feladatok megoldására és műszaki munkáknál a légvédelmi szolgálat ellátására *géppuskákat* is fognak kapni a műszaki egységek.

Ezért ennek a hatalmas tüzeszköznek általános tulajdonságait, hatását, alkalmazásainak elveit és szükségszerű kezelését minden utásznak ismernie kell.

A műszaki alakulatok minden harcserű gyakorlatánál támogató géppuskákat kell alkalmaznunk vagy legalább feltételeznünk.

A M. Gy. Sz. géppuskáknak a műszaki egységekhez való beosztását a továbbiakban mindig feltételezi és határozványait eszerint adja meg.

9. 9. A műszaki csapat könnyű gyalogsági fegyverei: *a puská, a pisztoly, a kézigránát és a szurony.*
10. 10. A puská jellemző tulajdonságait a H. Sz. I. A. melléklete sorolja fel.

Jellemző tulajdonságai a puskát a célzott, szabatos lövés (*pontlövés*) fegyverévé avatják. Alkalmos azonban a hirtelen (*kapásból való*) lövésre is. Feltűzött szuronnal a közelharcban döfőfegyverként is előnyösen használható.

A puskával az utász tehát minden harchelyzetben és minden körülmény között, ha egyéb fegyvere sem volna, önállóan harcolhat.

A puská röppályájának pásztázó képessége (lásd «*Lőtásítás*») és a céltávolság nagyobbodásával csökkenő löszabatossága miatt

az egyes csatár

a kis lőtávolságokon (400 m) belül minden táborszerű céltárgy ellen, minden lövéssel biztos találatot várhat;

a közepes lőtávolságokon (800 m) csak több lövés után számíthat találatra, de az ellenséget fedezésre kényszerítheti;

több csatárnak együttes lövése

A pisztoly, kézigránát, szurony, géppuska jellemzése.

a közepes távolságokon kis célok ellen is jó hatást biztosít.

Ezer méteren belül 80—100 puskának egyesített tűzénél még repülők ellen is eredményt várhatunk.

A tűzfőlénynek hosszabb tűzharcban való kivívása azonban általában nem a puska dolga (H. Sz. I. 524.).

A pisztoly önműködő szerkezete és 50 m-ig terjedő nagy löszabatossága következtében a közelharc legalkalmasabb kézilőfegyvere. Ha tusáját meghosszabbítjuk, magas és sűrű célok ellen 200 m-ig is igen jó eredménnyel használhatjuk.

A kézigránát* a közelharc eszköze. A kézilőfegyverek hatását kiegészíti, de sohasem helyettesítheti.

A kézigránátharc csak rövid ideig tartson. A kézigránáttal, mert nehezen pótolható, takarékosan bánjunk.

A támadó kézigránát hatása inkább erkölcsi, mint anyagi. A védelmi kézigránát-nak az anyagi hatása is nagy.

Jellemzésük és feladataik a H. Sz. I. 21. pontjában és A. mellékletében.

11. A puskára tűzött szurony a közelharc főeszköze, éjjel pedig az utász főfegyvere. 11.

12. A műszaki csapat nehéz gyalogsági fegyvere a géppuska. Jellemzését a H. Sz. I. része a 21. pontban és az A. mellékletben adja. 12.

A műszaki csapathoz beosztott géppuskák feladata a műszaki munkák földi és légi biztosításánál és a műszaki alakulat gyalogharcában való közreműködés.

* A műszaki csapat csak tervezzerű gyalogharc esetén kap majd kézigránátokat.

Ha valamely műszaki alakulat gyalogharcot vív, a géppuskák feladatai a következők:

a) támadásban: a géppuska a puskárajok előrejutását már nagyobb távolságokra is támogatja a tűzérséggel együtt;

később a puskásharcosok ellen fellépő ellenállásokat küzdje le;

hasson az ellenség mélyébe is és egészítse ki a tűzérség. tűzét;

ott, hol a tűzérség a harc fokozódott hevességében az előlévő saját részeket már jól megkülönböztetni nem tudja, a tűzérség tűzét kell a géppuskának pótolnia (*H. Sz. I. 590., 592., 594., 595., 599., 602. utolsó bekezdés és 605., 610., 652.*);

b) védelemben: a géppuskák a tűzrendszer gerincét alkotják.

Különösen alkalmas a géppuska arra is, hogy megközelítő vonalakra és gyülekezési helyekre zavaró tűzzel hasson.

A géppuskának a légvédelemben való alkalmazását a *2. füzet.....sz. melléklete* tárgyalja.

III. Műszaki csapat szervezete.

13. 13. A műszaki csapat szervezetét nagy vonásokban a *H. Sz. I. R. 26.* pontja tartalmazza.

Szükséges részleteket a *M. Gy. Sz.* az egyes rendszeresített egységeknél ismertet.

Korszerű hadseregünkben vasútépítési és vasútüzemi munkálatok végrehajtására különleges műszaki alakulatokat (vasútépítő alakulatokat) rendszeresítették. Ezek hiányában utóbb említett munkálatokat hadseregünk meglévő műszaki alakulatainak kell elvégezniük.

IV. A műszaki csapatok alkalmazására vonatkozó általános irányelvek.

A) A műszaki munkák végrehajtására vonatkozó általános irányelvek.

14. Minden műszaki munka, habár végrehajtása a körülmények és tényezők (cél, munkaidő, munkaerő, műszaki segédeszközök, műszaki anyag, ellenséges behatás) változatossága miatt igen sokféle lehet, általában három, egymástól többé-kevésbé élesen elválasztható részből áll, ú. m.:

- a) a szemrevételezés,
- b) a bevezető munkák és
- c) a tulajdonképeni műszaki végrehajtás.

a) Szemrevételezés.

15. Minden műszaki munkát minél alaposabb szemrevételezésnek kell megelőznie. A szemrevételezés terjedjen ki mindazokra a körülményekre, melyek a feladat megoldását befolyásolhatják.

A szemrevételezésnek annyi és olyan *adatot* kell eredményeznie, hogy a munkavezető parancsnok ezek alapján előzetesen meg tudja határozni a munka végrehajtásához szükséges munkaerő, munkaidő, szerzőszám és műszaki anyag hozzávetőleges mennyiségét.

A szemrevételezés alapján a végzendő műszaki munkáról egyszerű (vonalas) *vázlat* legyen készíthető.

- 16.** **16.** Ellenséges megfigyelés alatt álló területen végzett szemrevételezéseknél arra kell ügyelnünk, hogy szándékunkat az ellenségnek el ne áruljuk.
- 17.** **17.** A szemrevételezőnek meg kell állapítania azt is, hogy a munkahely közelében található-e a feladat megoldásához használható műszaki anyag, szerszám vagy más segédeszköz. A munkába állítható polgári munkaerő megállapítása is sokszor szükséges. Előnyös, ha már a szemrevételezésnél megállapítjuk az előjáró parancsnokságokkal való összeköttetést, valamint a legénység és anyag elhelyezhetőségét is.
- 18.** **18.** A szemrevételezést sokszor a *műszaki felderítéssel kapcsolatosan* végezhetjük.

A műszaki felderítésre a *H. Sz. 222—224. pontjai*, továbbá a *172. pont 9.*, a *640. pont 4.* és az *1227. pont 2.* bekezdése nyújt támpontokat.

A műszaki felderítésnek irányítása a vegyesdandár műszaki törzstisztjének kötelessége (*H. Sz. I. 223.*). Azonban minden műszaki alakulat parancsnokának öntevékenyen is meg kell indítania a műszaki felderítést a harc helyéhez mérten és a beszerzett adatokról jelentést kell tennie. Különösen vonatkozik ez a harcoló csapatokkal együttműködő műszaki alakulatok (árkász- és utászalakulatok) parancsnokaira.

A műszaki felderítő szolgálat ellátására elsősorban a parancsnoki raj (szakasz) emberei hivatottak. Fontosabb felderítő feladatoknál helyezzük őket tiszt parancsnoksága alá. A műszaki felderítés elrendelésénél a *H. Sz. 14. §-át* kell értelemszerűen alkalmaznunk.

Szemrevételezésre (a műszaki felderítéshez hasonlóan) a századparancsnok a parancsnoki raj (szakasz) erre hivatott embereit alkalmazza. Nagyobb munkáknál

a parancsnok bízta meg egy tisztjét a szemrevételezés vezetésével. Nagyon fontos műszaki feladatoknál azonban magának kell azt véggeznie.

19. Vázlatoknak, helyszinrajzoknak a szemrevételezésnél való készítése rendszeren nélkülözhetetlen. **19.**

20. A szemrevételezők eligazításánál a parancsnok határozottan mondja meg azt, *hogy mit akar megtudni.* **20.**

21. A szemrevételező közegeknek kerékpárral való ellátása nagyon előnyös. A századhoz netán beosztott lovas küldöncök is jó szolgálatot tehetnek szemrevételezések alkalmával. **21.**

A szemrevételezőknek utaljuk ki a század műszaki felszereléséből az előreláthatólag szükséges szerszámokat, műszereket.

Folyóvizek szemrevételezésénél igen fontos a vízmérce felállítása.

22. A szemrevételezéssel kapcsolatosan sokszor a bevezető munkák egy részét is elvégezhetjük (pl. munka-, anyag-, anyagmegmunkáló-helyek kitűzése). **22.**

A szemrevételezésre sohase sajnáljuk az időt és fáradságot. Sokszor a munka súrlódásnélkül való végrehajthatósága a szemrevételezés alaposságától függ.

b) A bevezető munkák.

23. A bevezető munkák a különböző műszaki feladatoknál *különfélék.* **23.**

A bevezető munkákhoz tartozik elsősorban mind-*ama pontos mérés végrehajtása és adat megszerzése, melyek a részletes tervet elkészítéséhez szükségesek.*

A részletes tervezet néha már pontos szemrevételezés alapján is elkészíthető. A mérési munkák egyik-másik műszaki feladatnál nagyon terjedelmesek (közlekedési vonalak építése, vízépitési munkálatok) és sok ideig tartanak. Ilyenkor szakaszonként végezzük a méréseket, hogy a már felmért részen a tulajdonképeni munka minél előbb megindulhasson.

- 24.** **24.** A bevezető munkák közé tartozik továbbá a *műszaki feladatnak a megszerzett adatok alapján való megtervezése*. Ezt a munkát vagy a parancsnoknak vagy pedig ennek utasításai szerint tisztnek kell végeznie.

A tervezetet külső alakjában lehetőleg egyszerűen, de áttekinthetően dolgozzuk ki.

Előnyös, ha az alparancsnokoknak és részlegvezetőknek külön részlettervezeteket (vázlatokat) készítünk a reájuk bízott munkáról.

- 25.** **25.** A tervezet alapján a parancsnok (vagy közege) állítsa össze a szerszám-, anyag- és idősükségletet.

- 26.** **26.** A *szükséges anyag* biztosítása a bevezető munkák egyik fontos része.

A műszaki munka vezetője a *szükséges anyagot* vagy a század felszereléséből veheti (vasanyag, robbantószer), vagy termeltetheti (fa, kő, rözse, homok), vagy harácsolás útján szerezhethi be, vagy pedig a műszaki segédszolgálat révén, igénylés útján biztosíthatja.

- 27.** **27.** Ugyancsak harácsolás útján vagy igényléssel biztosíthatja a szükséges és a század műszaki felszerelésében nem lévő *szerszámokat (gépeket)*.

- 28.** **28.** Sokszor nem szerezhető be az egész szükséges műszaki anyag mindjárt a munka kezdetén. Azonban annyi anyagot már eleinte kell a munkavezetőnek

biztosítania, hogy a munka feltartóztatás nélkül megindulhasson. Az anyag utánpótlásánál arra kell törekednie, hogy a munka végrehajtásának fennakadás nélkül való folytonossága biztosíttassék.

29. Tekintettel arra, hogy a műszaki anyag r e n d s z e r i n t s ú l y o s és így utánszállítása nehéz, a műszaki alakulatok kötelessége, hogy a műszaki segéd-szolgálatot azáltal tehermentesítsék, hogy a műszaki anyagot termelés vagy harácsolás útján egészben vagy részben a helyszínen beszerezzék. **29.**

30. A bevezető munkák közé tartoznak még a *feladat végrehajtásához szükséges kitézések, az anyag-hely, az anyag megmunkálóhely kitézése és berendezése, az anyagtermelés helyének megjelölése, az anyag-kitermelés megkezdése, állványok és segédszerkezetek felállítása.* **30.**

31. Törekedjünk arra, hogy a bevezető munkákat **31.** *mielőbb* befejezhessük. Ezért elvégzésükre osszuk be, ha szükséges, valamennyi munkaerőnket.

32. Sokszor a bevezető munkákkal majdnem egy- **32.** idejűleg a főmunkát is megkezdhetjük.

33. A bevezető munkákra is szenteljünk kellő **33.** időt, alaposágot és fáradságot, mint a szemrevételezésre. Gondosan végrehajtott bevezető munkával biztosítjuk legjobban a műszaki munka sikerét.

Nem szabad tehát abban a törekvésben, hogy a műszaki feladatot gyorsan elvégezzük, a bevezető munkát elhanyagolnunk. Ilyen eljárással legtöbbször a későbbi munka folyamán okozunk fennakadást és sűrűlődést, ellen-séges tűzben végrehajtandó munkáknál pedig felesleges veszteséget.

c) Tulajdonképeni műszaki végrehajtás.

- 34.** **34.** A munkának a parancsnok és alparancsnokok részéről való céltudatos és tapasztalaton alapuló vezetése, a munkaerőnek az egyes részletmunkára történt célszerű elosztása, továbbá az utászoknak, de különösen a részlegvezetőknek képzettsége és az emberekbe nevelt munkafegyelem fogják a műszaki ténykedéssikerét biztosítani.
- 35.** **35.** A műszaki munka *felelős vezetője* rendszerint a beosztott műszaki csapat legidősebb parancsnoka, a szakasz önálló alkalmazásánál pedig a szakaszparancsnok. Nagyobb műszaki munkáknak egységes vezetését a vegyesdandár műszaki törzstisztjére, vagy valamely alkalmilag felállított műszaki törzsre is bízhatjuk.
- 36.** **36.** A munkavezető parancsnok legyen állandóan tájékozott az egyes csoportok munkáiról és ellenőrizze a munkák tervszerint való végrehajtását. A vezetés főfeladata a részlegek helyes együttműködésének, az egyes részletmunkák helyes és időszerű egymásbakapcsolódásának biztosítása legyen, mert csak ez eredményezheti a legrövidebb munkaidőt, amire mindig törekednünk kell.
- 37.** **37.** Az alparancsnokok *személyesen* vezessék a rájuk bízott csoportok és részlegek munkáit, de át kell tekinteniök nagyjából az egész végrehajtandó munka tervezetét és menetét, hogy utasításaikat a végcélnek megfelelően adhassák és hogy a vezetésük alatt álló csoportok munkáival cél- és időszerűen, öntevékenyen bekapcsolódhassanak a munka menetébe.
- 38.** **38.** Minden egyes embert annál a részletmunkánál alkalmazzunk, melynél rátermettsége, szak tudása és különleges kiképzése a legjobban érvényesül. Különösen vonatkozik ez az ipari szakmunkásokra.

39. A munka folyékony végrehajtásának biztosítása a legfontosabb elv. Eszerint kell a csoportokat és részlegeket elosztanunk, főleg ezek erejét megállapítanunk. A beosztás a végrehajtandó műszaki feladat fajától függ. Mindig alaposan átgondolt terv szerint hajtsuk végre. **39.**

A munkaerőnek csoportokra (részlegekre) való gyors és célszerű elosztásának sok tapasztalat mellett első feltétele: az egész végzendő munka helyes áttekintése.

Minden alparancsnokkal, csoport- és részlegvezetővel ismertessük általában a végzendő feladatot és a munka menetét. Ezenkívül adjunk mindegyiknek pontos utasítást a végrehajtandó részletmunkára nézve. Sokszor szükséges lesz, hogy ezekről esetleg magyarázatokkal ellátott egyszerű vázlatokat is adjunk a kezébe.

Éjjeli munkákhoz adjuk intézkedéseinket és végezzük a csoportokra (részlegekre) való elosztást még nappal.

Olyan munkákhoz, melyeket ellenséges tűzben kell végrehajtanunk, vagy fedett helyen, vagy az ellenséges tűz hatáskörébe való belépés előtt osszuk el a csoportokat (részlegeket) és adjuk ki intézkedéseinket.

40. Ellenséges tűzben végrehajtandó munkáknál követeljük a legnagyobb fegyelmet. Ellenséges hatáson kívül eső munkáknál a fősúlyt a munkateljesítményre fektessük. Ilyenkor a parancsnok könnyítéseket is megengedhet (ruházat, dohányzás, stb.). **40.**

41. *Az elvégzendő munkához sohase állítsunk több embert, mint amennyi okvetlen szükséges.* **41.**

42. Ha a H. Sz. I. 26. pontja értelmében segéd-erőket (munkásalakulatokat vagy más fegyvernemek- **42.**

ből ideiglenesen alakított munkásosztagokat) rendeltek a műszaki század alá, ezeket a segéderőket a századnak kell *részlegvezetőkkel, előmunkásokkal*, esetleg *munkavezető tiszttel* ellátnia. A század zömét a parancsnok tartsa együtt a szak-képzettséget követelő feladatok elvégzésére, a segéderőket pedig alkalmazza mellékmunkák végrehajtására.

43. **43.** Előre nem látott mellékmunkák elvégzésére, vagy munkaakadályok elhárítására a parancsnok tartsa vissza tartalékként munkaerejének, esetleg anyagának egy részét. A tartalék nagysága a végrehajtandó feladattól, az ellenséges tűzhatástól és a munkakörülményektől függ. Ellenséges hatáson kívül végzendő munkáknál századonként *10—15 főből álló tartalékrészleg* rendszerint elegendő lesz.

44. **44.** A tartalékrészlegnek, amíg tartalékként való alkalmazására sor kerül, mindig olyan munkát adjunk, melyet szükség esetén az összmunkakára nélkül azonnal abbahagyhat, hogy az előre nem látott munkák elvégzésére rendelkezésre állhasson.

B) A műszaki csapatoknak gyalogságként való alkalmazására vonatkozó elvek.

45. **45.** Ha a gyalogság és a műszaki csapatok harc-eljárása között vannak is eltérések, melyek e két fegyvernem szervezési, felszerelési és felfegyverzési különbségeiből adódnak, azért *általában a gyalogság harcelvei a műszaki csapatoknak gyalogságként való alkalmazásánál is érvényesek és harceljárásuk alapját alkotják.* A Gy. Gy. Sz.-nak a harcelveket tárgyaló pontjai szószerint a következők:

A gyalogság harcelvei.

46. A gyalogság a harc eldöntését vagy **46.**
támadással, vagy védelemmel csikarja ki.
Döntés után üldöz.

Néha a döntés elodázása érdekében halogató és színlelt harcokat vívhat vagy tervszerűen visszavonulhat.

47. A gyalogsági *támadás lényegét* a *H. Sz. I.* **47.**
592. pontjában, a *védelem végrehajtását* az I.
48. §. F. részében, az *üldözés lényegét* az I. 608.,
609. és 616. pontjaiban, a *halogató és színlelt*
harcok lényegét az I. 49. §-ában, a *visszavonulást*
az I. 713., 716., 719. és 720. pontjaiban tárgyalja.

48. A támadó szellem a csapat belső értékének **48.**
fokmérője.

A gyalogságnak a támadó szellemet tehát minden eszközzel ápolnia és a végletekig fejlesztenie kell. (*H. Sz. I.* 514.)

Az a gyalogság, mely a támadó harc alapelveit fölényes fokig elsajátította a kiképzés alatt, bátran használhatja fel ezt a tulajdonságot még számban túlerejű és fölényes fegyverzetű ellenséggel szemben is elszánt támadásra. Ha ezenkívül még az ellenség megsemmisítésére törekvő akarat hatja át harceselekményeit, biztosan törvényt szabhat az ellenség akaratának és saját cselekvési szabadságát is feltétlenül megóvhatja. (*H. Sz. I.* 511.)

49. A védelemmel a gyalogság csak átmenetileg **49.**
él, ha a körülmények kényszerítik rá.

Védelem. üldözés, halogató harc, visszavonulás. A harc alapvető tényezői.

A védelem sokszor nagyobb áldozatot és önmegtagadást követel a gyalogságtól, mint a támadás.

Ha azonban a védelmi harc alapelveit főlényesen alkalmazza a gyalogság, még nagy túlerő támadásait is összemorzsolhatja, erkölcsi főlényét azonnal végrehajtott ellenlökésekkel érvényesítheti és a legjobb feltételeket teremtheti a döntő ellentámadáshoz.

50. 50. Az üldözésben húzhatja a gyalogság a harcelvek elsajátítására fordított fáradságból a legnagyobb hasznot.

Ha az ellenség a döntés után hátrál, a gyalogság legyen az első, mely fáradhatatlan üldözésbe fog. Ezt meg kell tennie még akkor is, ha holtfáradt volna, vagy ha parancsa sem volna rá.

51. 51. A halogató és színlelt harcokban és a kényszerített visszavonulásokban is jól értékesítheti a gyalogság tüzeinek és mozgékonyságának főlényét.

52. 52. Hosszabb ideig tartó tervszerű visszavonulási harcoknál a főlényes gyalogság vezéreinek kezére játszhatja azt az előnyt, hogy a visszavonulást döntő eredménynek előkészítésére használhassák fel. (H. Sz. I. 719.)

53. 53. Az általános katonai erényeken (hazaszeretet, vitézség, szívósság, elszánt akarat, vasfegyelem, önmegtagadás, hidegvér) kívül a gyalogság sikeres harci tevékenységének alapvető tényezői:

a) a tűznek és a mozgásnak helyes, céltudatos és egymással összhangban történő alkalmazása;

b) az ellenség meglepésére való törekvés;

c) ügyesség és legnagyobb elszántság a közelharcban;

d) szokatlan ellenséges harceszközökkel szemben a *hidegvér megőrzése és az időjárás viszontagságaival szemben való edzettség*;

e) a terepfedezet, a sötétség, köd, virradat, eső és hóivatar kínálta *előnyök ügyes kihasználása*.

a) Tűz és mozgás.

A gyalogsági harc legfontosabb két eleme: a tűz és a mozgás.

A mozgás *célja* az, hogy a gyalogságot támadás közben és ellentámadásban a közelharcba juttassa. *A gyalogság valamely egysége csak addig van támadásban, míg az egységen belül a mozgás folyamatban van.*

A tűz *célja* az, hogy támadásban a saját mozgást elősegítse (*H. Sz. I. 525.*),

védelemben az ellenség mozgását megakadályozza és az ellenséget tűzeszközeivel együtt még védőállásunk előtt összemorzsolja (*hézagnélküli tűz*).

A tűz és mozgás céljának megállapításából világos, hogy a két elem egymással csak kölcsönhatásban érvényesülhet. (*Tűzoltalom. H. Sz. I. 595., 597.*)

A mozgás céljának megfelelően a gyalogságtól tehát meg kell követelnünk:

a mozgékonytságot, hogy terepakadályok és terepnehézségek ellenére is egyre közelebb juthasson az ellenséghez és abba mélyebben és mélyebben tudjon beszivárogni;

a nagy menetteljesítményekben való edzettséget, mert mozgóháboruban csak ez a készség lehet nagy és döntő eredmények szülője (*H. Sz. I. 364., 366., 316.*);

az ellenséges tűzkörleten belül *a kis és legkisebb egységekbe, szélességben és mélységben való messzemenő tagozódást* anélkül, hogy a mozgás folyamatossága és az összefüggés kárt szenvedne (H. Sz. I. 529.);

a *terepnek legmesszebbmenő felhasználását* azért,

hogy a saját mozgását elősegítse, az ellenséget meglepje;

hogy az ellenséges tűzhatást, földi és légi megfigyelést csökkentse (*harcmező üressége*);

hogy tüzelőállásait helyesen berendezhesse és a terepmegerősítést még támadásban is helyesen alkalmazhassa. (H. Sz. I. 523., 632.)

A tűz céljának megfelelően meg kell követelnünk a gyalogságtól:

fegyvereinek alapos ismeretét;

a pontos és célzott *tűz alkalmazásában való biztonságot;*

a helyzetnek megfelelő *tűzösszpontosításhoz gyors eszközlését;*

a *tűzérségi tűznek* a gyalogság tűzével való helyes *kiegészítését*, vagyis

az általános tűzrendszerbe a legnagyobb saját tűzhatás elérésére törekvő *helyes beilleszkedését* (H. Sz. I. 517., 526.).

A tűz és mozgás céljából adódó kölcsönhatás érdekében pedig meg kell követelnünk a gyalogságtól:

hogy *tűzgépeinek minden tűzét azonnal mozgásra használja fel;*

hogy minden tervezett mozgást *tűzzel előkészítsen* (H. Sz. I. 525.);

hogy *tűzértségével és saját nehéz fegyvereivel az összhang céljából a legszorosabb, összeköttetést létesítse és azt fenntartani is tudja;*

hogy a *harcalakzatokat* mozgásának elősegítésére, saját tűzének alkalmazására, veszteségeinek csökkentésére besulykoltan, *üszköszerűen, de a legnagyobb könnyedséggel és ruganyossággal* és a terephez símulva *alkalmazza* (H. Sz. I. 589. 4. bekezdés);

hogy kis egységekben, esetleg egyenkint előregyülekezve, fennakadás nélkül, *szökélésszerűen tudjon előre mozogni*, anélkül, hogy saját tűzhatását megakadályozná.

De még ezeknek az elveknek helyes alkalmazása mellett is megakadhat a gyalogság támadása vagy sikerülhet az ellenség előremozgása. Ilyen esetekben a gyalogsági egységek parancsnokainak nem szabad tétlenül maradniok. A tűz és a lökőerő gyors átcsoportosításával, a súlypontnak az egységen belül való áthelyezésével a megakadt mozgásnak új lendületet adhatnak, vagy az ellenséges mozgást megakaszthatják.

Meg kell tehát követelnünk a gyalogságtól:

a leleményességet, furfangot;

a helyzet gyors megértését;

az ellenség gyengéjének felismerését és az abba való támadást, végtül

a legkisebb sikernek a szomszédok kölcsönös támogatásával, a tartalékok helyes alkalmazásával és a részletsiker pontjára összpontosított tüzellel való kibővítését.

b) Az ellenség meglepése.

Az ellenség meglepését a gyalogságnak támadásban és védelemben minden alkalommal, nagy és kis viszonyokban a legmesszebbmenő módon kell alkalmaznia. (H. Sz. I. 159.)

Erre mind a tűz, mind a mozgás alkalmazása, a mozgékonyság, a merész fellépés, a terep, az éjszaka, köd, hó és eső stb. ügyes felhasználása, a súlypont, a harcmód és harceljárás változtatása ezer és ezer módot nyújt, ha a gyalogság a kellő lefelelősséggel, furfanggal és ruganyossággal él.

c) Ügyesség a közelharcban.

A közelharcban gyalogságunknak a *legnagyobb elszántasággal és ügyességgel* kell a magyar embernek verekedésre való rátermettségét, mely több ellenféllel is le tud számolni, érvényesítenie.

d) Szokatlan ellenséges harceszközök és az időjárás ellen való edzettség.

Az ellenséges repülők ellen a *légvédelemnek* szokásszerűvé kell válnia a gyalogságban (*figyelés, rejtőzés, burkolás, tüzeszközök használata. (H. Sz. I. 25. §.)* Azonkívül *meg kell óvnia hidegvérét és higgadtságát* harcokosikkal, gáztámadással és egyéb szokatlan vagy új harceszközökkel szemben is.

Szokatlan meleggel, a legzordabb hideggel és más időjárási szabálytalansággal szemben a *gyalogságnak edzettnek kell lennie*, hogy azok tevékenységét meg ne béníthassák és *hogy az azok kínálta előnyöket alaposan kihasználhassa.*

e) Terepfedezet és időjárás kínálta előnyök kihasználása.

Meg kell tanulnia a gyalogságnak, hogy az éjszakát kihasználja mindarra, amit az ellenséges tűzhatás vagy figyelés miatt nappal csak nehezen, vagy egyáltalában nem hajthat végre. (H. Sz. I. XVI. fejezet.) De értenie kell ahhoz is, hogy a gyalogság felsorolt harcvelit nemcsak nappal, hanem éjszaka és ködben, esőben vagy hózávarban és a legkülönbözőbb terepfedezetben is a legteljesebb módon érvényre juttathassa.

54. Ezeknek az elveknek ösztönszerű érvényesítése biztosítja a gyalogságnak a harc bármely módjában és szakában a fölényességet. 54.

A gyalogság harcvelinek a műszaki csapatok harcában való alkalmazása.

55. A gyalogság harcvelinek a műszaki csapatok harcában való alkalmazását a következő körülmények befolyásolják: 55.

1. a műszaki alakulatok tűzereje más összetételű, mint a gyalogságé.

Amíg egyrészt a műszaki katona lőszerfelszerelése sokkal kisebb, mint a gyalogosé és a lőszer rendszeres pótlására sem igen számíthat,

kézigránátja is csak kivételes esetekben lesz és a műszaki alakulatoknak golyószórójuk nincs, addig másrészt

a műszaki századnál a gyalogszázaddal ellentétben rendszerint már találunk *géppuskákat*. Egyéb nehéz gyalogsági fegyverek támogatására azonban a műszaki alakulatok csak közvetve számíthatnak.

2. A műszaki csapatoknak nincsenek *rövidnyelű szerzsámái*, a hordozható műszaki felszerelés pedig a gyalogharcban, de különösen a támadásban való használatra *kevésbé alkalmas*.

3. A műszaki csapatoknál a gyalogharcban való kiképzésre fordítható idő a műszaki kiképzés folytán *sokkal rövidebb*, mint a gyalogságnál. Ezért a műszaki csapat csak részben érheti el a gyalogharcban azt a tökéletességet, melyet a gyalogharc szétforgácsoló hatása a gyalogságtól megkövetel.

56. 56. Ezeket a körülményeket a szervezetszerű egységek harceljárására adott támpontoknál veszi figyelembe a szabályzat.

I. FEJEZET.

Általános szabályok.

1. §. A szabályzat tagozása és alkalmazása.

57. A M. Gy. Sz. a következőképen tagozódik: 57.

1. *füzet.* Előzetes megjegyzések. Bevezetés. Általános szabályok. Kiképzés.

2. *füzet.* A műszaki csapatok gyalogsági kiképzése.

A) Az egyes utász gyalogsági kiképzése (alaki és csatárrá való kiképzés).

B) A szervezetszerű egységek
zártrendje (a zászlóaljig bezárólag),
harcrendje és
harceljárása (a századig bezárólag),
támpontok a harc kiképzésre (a századig bezárólag).

C) Függetlenség. Tiszteletadások és díszelgések.

3. *füzet.* A műszaki gyakorlati kiképzés.

4. *füzet.* A fényszóróalakulatok.

A 4. *füzet* az 1., 2. és 3. *füzet* ama szabályaira, melyek a fényszóró alakulatnál is érvényesek, csak hivatkozni fog. Ellenben olyan szabályokat is tartalmaz, melyek csak a fényszóróalakulatokra vonatkoznak.

58. Zártrend alatt azokat az alakzatokat, alakzatváltoztatásokat és mozgásokat értjük, melyeket: 58.

ellenséges földi és légi harc-

eszközök tűzkörletén kívül a gyülekezésre és menetelésre, helyőrségekben a tetszetős fellépésre és a gyakorlatozási feyelem megalapozására és fenn-tartására

használunk.

A zártrend alakzatait a szabályzat minden tekintetben *pontosan* meghatározza; a mozgást és alakzatváltoztatásokat azokban *egyszerre, egyöntetűen, hajszálpontos szabatossggal, vezényszóra* kell végrehajtani.

A szabályzattól eltérő zártrendű alakzatok és alakzatváltoztatások be-tanítása tilos!

59. **59.** A harcrend azokat az alakzatokat foglalja magában, amelyeket

ellenséges földi és légi harc-eszközök tűzkörletében vagy közvetlen az abba való belépés előtt

alkalmazunk.

Ezekre az alakzatokra a szabályzat *csak az egységes parancsadás és a gyors végrehajtás szempontjából ad támpontokat*. Az alakzatok alakítása és az azokban való mozgás minden *egyöntetűség és alaktság nélkül történjék*.

Harcrendben a szabályzatban meg nem említett, de a viszonyok megkövetelte minden más alakzatot és alakzatváltoztatást is elrendelhetünk.

60. **60.** A harcmezőn az alakzatok tekintetében — különösen a kis egységeknél — *nem vonhatunk éles határt a zártrend és a harcrend között*.

A harcrendben is alkalmazhatunk tehát zártrendű alakzatokat; a mozgást és alakzatváltoztatást azonban ilyenkor is a harcrendre vonatkozó szabályok szerint kell végrehajtanunk.

A zártrendnek az utászra vonatkozó térközét a parancsnok ilyenkor két lépésre meg is nagyobbíthatja.

61. Harceljárás alatt az alakzatok, a tűz és a mozgás alkalmazásának azt a módszerét érti a szabályzat, mellyel az egységek a harccél érdekében, a saját tűzhatás fokozása és az ellenséges hatás csökkentése céljából harc közben élnek. 61.

Az egyes egységek harceljására a szabályzat irányelveket ad.

Ezeknek az irányelveknek azonban sohasem szabad sémává válniok. Az elveket minden egyes esetben az adott körülményekhez kell alkalmaznunk (*H. Sz. I. 515.*).

62. Harceteri szolgálat alatt mindama ténykedéseknek összességét értjük, melyeket a H. Sz. I. része a csapatbiztonsága érdekében felderítés, biztosítás, menekés és csapatszállítások és az elhelyezés fejezetekben tárgyal 62.

63. Ha a szabályzat bármely rendjében megállapított alakzat, alakzatváltoztatás és mozgás a helyzet követelményeinek megfelel, azt pontosan a szabályzat szerint kell elrendelnünk és végrehajtanunk. De még akkor is, ha más alakzatra vagy alakzatváltozta- 63.

A műszaki szolgálat fogalma. A szabályzat szűkítése vagy bővítése. Alapfogalmak.

tásra volna szükségünk, éljünk, amennyire csak lehet, a szabályzat rögzített kifejezésekkel.

64. **64.** A műszaki csapatok *műszaki szolgálata* alatt mindazokat a ténykedéseket értjük, melyek a műszaki csapatok tulajdonképeni hivatását alkotják és melyeket a műszaki csapatok számára érvényes műszaki szakutasítások tárgyalnak.

65. **65.** Minden nem természetes, mesterkélt, a béke gyakorlótereken könnyen felburjánzó és csak külsőségeket szolgáló alakiságtól feltétlenül tartózkodjunk.

A háborúban csak az vezet sikerre, ami természetes és egyszerű!

66. **66.** Azokat a határokat, amelyeken belül a szabályzat a csapatok alkalmazásában és kiképzésében szabadságot enged, szűkebbre senkinek sem szabad szorítania. Éppen úgy nem szabad azonban a szabályzatadta szabályokat egy előjárónak sem olyan magyarázó parancsokkal szaporítania, amelyek egyéni nézetten alapulnak vagy nagyobb egyöntetűség elérését célozzák.

2. §. Alapfogalmak és elnevezések.

67. **67.** Egyes, pontosan meghatározott alapfogalmak számára a szabályzat ú. n. *szabályzat szerinti elnevezéseket és kifejezéseket* rendszeresít. Ezeket a kölcsönös gyors és biztos megértés érdekében parancsokban, jelentésekben és még a *folyóbeszédben* is mindig alkalmaznunk kell.

A zártrendre vonatkozó alapfogalmak és elnevezések.

68. Sorakozás és gyülekezés.

68.

Sorakozás alatt a szabályzat az egységek al-egységeinek, szolgálati szám és első felállítás szerint zárt kötelékbe állását érti.

Gyülekezés-nél ezzel szemben az éppen elrendelt zárt köteléknek, szolgálati szám és beosztásra való tekintet nélküli gyors megalakítása a fődolog.

69. Megkülönböztetünk «*vonallalakzatok*»-at és «*oszlopalakzatok*»-at.

69.

A) «*Vonallalakzat*»-ban az egyes utászok vagy az egyes egységek *egymás mellett* állanak.

«*Vonal*» elnevezés alatt mindig azt az alakzatot értjük, amelyben az utászok két sorban, az egységek pedig önmagukban vonalat alkotva, *egymás mellett állanak*.

Az olyan alakzatnak neve, melyben az utászok csak egy sorban állanak: «*Egysoros vonal*».

B) «*Oszlop*»-ban az egyes utászok vagy az egységek *egymás mögött állanak* és pedig:

az egyes utászok egyesével vagy többesével.

a szervezetszerű egységek pedig önmagukban oszlopban, vonalban vagy oszlopvonalban.

«*Menetoszlop*» az egyes egységeknek a jelen szabályzatban külön megjelölt oszlopalakzata, melyet menetek alatt — főleg útvonalakon — használunk.

Az oszlop kezdetét «*él*»-nek, a végét «*vég*»-nek nevezzük.

C) «*Oszlopvonal*» az az alakzat, amelyben a század és az ennél magasabb *egységek* *alegységeiket* oszlopalakzatban eleve megszabott vagy külön elrendelt térközre *egymás mellett* állítják fel.

70. **70.** Minden alakzatban a kijelölt irányban álló első sor vonalát «*arcvonal*»-nak nevezzük.

Az arcvonal végeit «*jobb*»- és «*balszárny*»-nak hívjuk.

Az *alakzat mélysége* alatt az alakzat első és utolsó sora (éle és vége) között lévő távolságot értjük.

Az alakzat szárnyán mért mélységet az *alakzat «jobb»*- vagy «*baloldal*»-ának nevezzük. *Átvitt értelemben az alakzat oldalához csatlakozó területet is «oldal»-nak hívjuk.*

71. **71.** «*Térköz*»-nek az egymás mellett álló utászok vagy egységek között lévő távolságot nevezzük. Az egységek között a térközt általában a két egység belső szárnyemberei között mérjük. *Kivételek a «Harcrend»-ben a szakasznál és a nála nagyobb kötelékeknél.*

«*Távköz*» alatt az egymás mögött álló utászok vagy egységek között lévő távolságot értjük. Az egységek között a távközt rendszeren az első egység utolsó sorától az utána következő egység első soráig számítjuk. (*Kivétel H. Sz. I. 397. 12. bekezdés.*)

A zártrendre és a harcrendben az egyes emberre vonatkozó tér- és távközöket a szabályzat lépésekben, a harcrendben az egységek tér- és távközöit pedig méterekben szabja meg.

72. **72.** «*Iránytisztes*» (-utász) az, akihez a többi utász a felállításnál vagy menetközben igazodik.

«*Irányosztag*» (-raj, -szakasz, -század) az az egység, amelyhez a csapat többi egysége mind a felállításnál, mind mozgás közben hozzáigazodik.

A harcrendre vonatkozó alapfogalmak és elnevezések.

73. A harcrend alakzatait «*harcalakzatok*»-nak nevezzük. **73.**

Harcalakzatok: a «*megközelítő*» és a «*támadó*» alakzat («*védelmi csoportosítás*»).

A) A «*megközelítő alakzat*» az az alakzat, melyet még az ellenséges tűzérség tűzkörletébe való belépés előtt és magában a tűz körletében addig használunk, amíg magunk a tüzet a gyalogsági fegyverekkel meg nem kezdjük (*H. Sz. I. 558. és 598.*).

A megközelítő alakzatban:

a) «*Szétbontakozás*» alatt a zászlóalj és ennél magasabb kötelékek menetoszlopának nagyobb harc-készültség elérésére több, rövidebb menetoszlopba történő sugárszerű széjjelvonását értjük (*H. Sz. I. 561.*);

b) «*tagozódás*»-nak nevezzük a századnál és a nála kisebb egységeknél a további kisebb és legkisebb egységekbe való széttagolást. A tagozódást vagy szétbontakozásból hajtjuk végre, vagy néha közvetlenül a menetoszlopokból megyünk át abba.

A tagozódást — a tűzhatástól függetlenül — minden egységnél repülőmegfigyelés és repülőátadás ellen is alkalmazzuk.

B) A «*támadó alakzat*» az az alakzat, amelyben az elől lévő csoportok a gyalogság fegyvereivel a tüzet megkezdik és amelyben a gyalogsági támadást végrehajtják. (*H. Sz. I. 590.*)

74. *Felfejlődés* alatt a megközelítő alakzathoz **74.** támadó alakzatba való átmenetet értjük.

Támadó alakzatban és védelmi csoportosításban a csapattesten belül azokat az egységeket, melyeket

határozott feladattal elől alkalmazunk, „*küzdők*”-nek nevezzük («*küzdőraj*», «*küzdőszakasz*», «*küzdőszázad*», «*küzdőzászlóalj*»).

Azokat az egységeket pedig, amelyeket a parancsnok a küzdők mögött a maga rendelkezésére még visszatart, «*tartalék*»-nak hívjuk. *Elnevezését ama egység után kapja, melynek parancsnoka kikülönytette (szakasz-, század-, zászlóalj- stb. tartalék).*

Védelemben a csapatvezér tartalékának a neve: «*főtartalék*». A védőkörletek (zászlóalj-, század-, szakaszvédőkörlet) tartalékait is a körletben működő egység nevével jelöljük meg (*zászlóalj-, század-, szakasztartalék*).

75. **75.** «*Jobbra*» vagy «*balra lépcsőzött*» az az alakzat, melynek hátsó részeit jobbra vagy balra oldalt kitoltuk.

Az olyan alakzatokat, amelyeknek részeit jobbra vagy balra oldalt és előre toltuk, «*jobbra előre*» vagy «*balra előre lépcsőzött*» alakzatoknak hívjuk.

76. **76.** Az egységeket egymás mellett, azaz «*szárnyanként*» vagy egymás mögött, azaz «*lépcsőnként*» alkalmazhatjuk.

A szárnyanként való alkalmazásnál az egységeknek nem kell okvetlenül egy magasságban is lenniök. Szárnyanként és lépcsőnként alkalmazott egységek feladatuk szerint tagozódjanak mélységbe.

Különböző lépcsők részeinek sohasem szabad egymásba érniök.

Mindig törekedjünk arra, hogy a kötelékek keveredésének elkerülésére az egységeket szárnyanként alkalmazhassuk. (H. Sz. I. 568.) Kivételként csak az ezred alkalmazza egységeit lépcsőnként az állásharcban. (H. Sz. I. 744. 3. bekezdés.)

77. «*Arcvonal*» alatt a harcrendben az ellenség felé legelőllévő részek képzelt vonalát értjük. **77.**

«*Szárny*», «*oldal*», «*térköz*», «*távköz*», «*mélység*» értelemszerűen, mint a zártrendben.

A «*jobb*» és «*bal*» elnevezésnél az ellenség felé való irány a határozó. (H. Sz. II. 18.)

Valamely osztág «*belső szárnya*» az, amely ugyanabban a szervezetszerű egységben, az egységhez tartozó más osztág szárnyához csatlakozik. «*Külső szárny*»-nak a szabadon álló szárnyat, vagy idegen egységhez csatlakozó szárnyat nevezzük.

78. Az «*iránytisztes*» (-*utász*) és *irányosztág*» elnevezés és fogalom a harcrendben ugyanaz, mint a zártrendben. Harcrendben azonban a többi utász (osztág) csak az irányt tartja az iránytisztes vagy irányosztág után. *Igazodást tartania nem kell.* **78.**

Megközelítő alakzatban rendszeren csak irányosztágot jelölünk meg és ennek adjuk meg az irányt. Nagyobb kötelékeknel kivételesen minden egységnek külön-külön is adhatunk irányt.

79. Támadó alakzatban a küzdőegységeknek rendszeren «*harcsáv*»-okat utaljunk ki. Kis viszonyokban a támadás irányát kivételesen «*irányvonal*»-al is megszabhatjuk, melyet vagy egy szárnynak, vagy az egység közepének adhatunk. (H. Sz. I. 569., 673.) **79.**

Ha a támadó alakzatban netán irányosztágot jelöltünk volna ki (ami kis kötelékben sokszor célszerű), a többi egység az irányosztággal csak a harc kezdetén hozza összhangba működését. Később az az osztág válik irány-

osztaggá, amelyik legmesszebbre jutott előre.
(H. Sz. I. 569. 3. bekezdés.)

80. **80.** Védelmi csoportosításnál a harcsáv elnevezés helyébe «védőkörlet» elnevezés lép. Ezt a rajig bezárólag valamennyi küzdőkötéléknél nemcsak szélességben, de mélységben is az arcvonalból előre és hátrafelé, meg kell határoznunk. (H. Sz. I. 670.)

81. **81.** A védelemre vonatkozó különleges fogalmak és elnevezések.

«Főellenállási öv» az a terület, amelyben a védőkörletekbe rendelt csapatok állítják fel fegyvereiket.

A főellenállási övnek az ellenség felé eső szélének képzelt vonala: a «főellenállási vonal»
(H. Sz. I. 662.)

«Harcolóörsök»-nek nevezzük azokat a főellenállási öv elé tolt kisebb erőket, melyeknek a védőkörletet meglepetések ellen biztosítaniok, az ellenséget pedig a főellenállási vonal holléte felől bizonytalanságban tartaniok kell. (H. Sz. I. 673.)

«Ellentámadás» a főtartaléknak döntő támadása. (H. Sz. I. 704.)

«Ellenökés»-nek a főellenállási öv tartalékainak öntevékenyen vagy parancsra végrehajtott támadásait nevezzük, melyekkel az ellenségnek a főellenállási övbe betört részeit a főellenállási vonal elé visszadobják. (H. Sz. I. 701.)

82. **82.** A gyalogsági tűz alkalmazására vonatkozó különleges fogalmak és elnevezések.

«Tűzrendszer» a tüzeszközöknek tervszerűen átgondolt, egymás hatását kiegészítő felállítása. (H. Sz. I. 517.)

A gyalogharc «tüzelésmód»-jai:

- a) A puskásrajoknál :
«*az egyes tűz*» ;
- b) a géppuskánál :
«*egyeslövés*»,
«*sorozattűz*».

Egyéb fogalmak és elnevezések.

83. A harcban «*fedezés*» alatt értjük az utász-83.
nak vagy a csapatoknak oly tárgyak alá vagy mögé
való állítását, amelyek ellenséges tűzhatás ellen oltal-
mat nyújtanak.

Ahol ezt megtenni nem lehet, ott a legkisebb cél-
nyújtásra való törekvést is «*fedezés*»-nek hívjuk.

«*Rejtőzés*»-nek nevezi a szabályzat a láthatat-
lanságra való törekvést a légi vagy földi megfigyelés-
sel szemben. (H. Sz. I. 344. 2. bekezdés.)

A rejtőzés lehet *természetes* vagy *mesterséges*.

Természetes a rejtőzés, ha a láthatatlanság el-
érésére a terepfedezetet, tereptárgyakat vagy a kör-
nyezet színét használjuk ki.

Mesterséges a rejtőzés, ha a láthatatlanságot az
utász vagy a csapat csak munkával érheti el.

A mesterséges rejtőzés két fajtáját ismerjük ; az
álcázást és burkolást.

Az «*álcázás*»-nak a földről való figyelést kell
akadályoznia. Valamely tárgynak a csapat vagy harc-
eszköz és az ellenség közé való állításában nyilvánul.

A «*burkolás*» az ellenség légi felderítését hiva-
tott meggátolni. Valamely csapatnak, harceszköznek,
tárgynak a környezet színével megegyező anyaggal
való betakarásában vagy befestésében nyilvánul.

A műszaki szolgálatra vonatkozó alapfogalmak és elnevezések.

- 84.** **84.** A műszaki szolgálatra vonatkozó alapfogalmakat és elnevezéseket a különböző műszaki szakutastítások tartalmazzák. Ezeket szintén szabályzat szerinti elnevezéseknek és kifejezéseknek kell tekintennünk. A gyors és biztos megértést szolgálják és ezért a műszaki szolgálóban mind szóban, mind írásban mindig alkalmaznunk kell.

3. §. A parancsnokok magatartása.

- 85.** **85.** A parancsnokok személyes magatartásának megmérhetetlen a hatása a csapatra.

A jó és hatásos parancsnoklásnak alapfeltétele a tekintély.

Tekintélyre úgy tehet szert a parancsnok, ha nyugodt, biztos és öntudatos a fellépése, ha a követelményekben mindig egyforma, ha a bánásmódban mindig pártatlanul következetes és

ha az alárendelteknek a szívéhez is megtalálta megértéssel és odaadó gondoskodással az utat. (*H. Sz. I. 33., 34., 37., 40., 41., 42.*)

Puhaság azonban ártalmas.

- 86.** **86.** A tiszt legyen mindenkor a legénységnek ragyogó példaképe. *A legénység, különösen válságos pillanatokban, vakon követi elöljáróját, ha az elszántan és biztosan cselekszik.* (*H. Sz. I. 43.*)

- 87.** **87.** A helyzet gyors áttekintése és megítélése és az ezt követő gyors elhatározás, műszaki érzék és leleményesség az egyszerű eszközökkel végrehajtandó

műszaki munkáknál is, minden rangú műszaki parancsnoknak nélkülözhetetlen tulajdonságai. Kötelessége, hogy ezekben magát szakadatlanul gyakorolja és továbbképezze.

88. A parancsnok sohase avatkozik kicsinyesen alárendeltjeinek hatáskörébe. A kicsinyeskedő beavatkozás az alárendeltet gondolat- és léleknélküli bábbá süllyeszti, megbénítja öntevékenységet és tetterejét; tönkreteszi az alparancsnoknak és a csapatnak a saját tudásába és teljesítőképességébe vetett hitét.

Ezekre a tulajdonságokra pedig a műszaki katonának a legnagyobb mértékben szüksége van. (H. Sz. I. 61.)

89. A parancsnok még akkor is tanúsítson nyugalmat és higgadtságot, ha hibát tapasztalt, vagy félreértés fordult volna elő.

90. A parancsnokok *tartózkodási helye*.

a) Zárt- és harcrendben.

A M. Gy. Sz. a parancsnok helyét csak a zártrendben rögzíti. Ideiglenesen azonban, ha egységének vezetése megköveteli, a szabályzat rögzítette helyét zártrendben is elhagyhatja.

A parancsnok tartózkodási helyét a harcrendben általában a *H. Sz. I. 94., 97.—100., 102.—104. pontjai*, az egyes egységeknél pedig jelen szabályzat határozza meg.

A legelől levő parancsnok tartózkodási helyének megválasztásánál a harcterület jó áttekinthetése a legfontosabb követelmény. Ahol személyesen nem lát eleget a parancsnok, ott még a legkisebb köteléknél is egészítse ki a személyes figye-

lést megfelelően berendezett figyelőszolgálattal. (*H. Sz. I. 100., 105.--108.*)

A parancsnok helyének megválasztásánál arra is ügyeljen, hogy láthassa az előjárást és szemmel tartassa az alárendelt parancsnokokat.

A géppuskák parancsnokai törekedjenek arra, hogy áttekinthessék a hozzájuk utalt harcegységek működési területét. (*H. Sz. I. 128.*)

Ledobóhelyekre nézve a *H. Sz. I. 151. pontja* ad utasításokat.

b) Műszaki alkalmazásban.

Műszaki feladatoknál a parancsnok ott tartózkodjék leginkább, ahol a munkának a legfontosabb és legnagyobb felelősséggel járó részét hajtják végre. Ez különösen egységeinek széttagolt alkalmazásánál fontos.

Fontos műszaki feladatok előtt a szemrevételezőknél van a parancsnok helye. (Bevezetés 18. p.)

91. **91.** *A parancsnok helyettesítését a H. Sz. I. 10. pontja szabályozza; a parancsnoklási viszonyokat pedig, ha kötetlekeket kell megosztanunk, a H. Sz. I. 8. pontjának utolsó bekezdése.*

Ha a parancsnok olyan messzire távozott volna osztagától, hogy azt már nem tudná vezetni, helyettesének parancs nélkül is át kell vennie a parancsnokságot (*H. Sz. I. 61.*) és gondoskodnia kell a parancsnokkal való összeköttetésről. (*H. Sz. I. 72.*)

92. **92.** *Válságos helyzetben, megerősítő munkálatok végrehajtásánál, vagy ha érzékeny veszteség veszélye fenyeget, a parancsnok legyen feltétlenül csapattjánál. (H. Sz. I. 99.)*

93. **93.** *Mind a gyalogságként, mind a műszakilag*

alkalmazott műszaki egység parancsnokának legyen különös gondja az összeköttetésre.

94. Élesen meg kell különböztetnünk a 94. vezetéset az oktatástól.

Ha a parancsnok oktatni akarja osztagát, akkor egyik tisztjére (altisztjére) bízza a gyakorlat vezetését, vagy vele adassa a vezényszavakat.

4. §. A parancsadás.

a) Általában.

95. A parancsadás módjának az alá- 95. rendeltékre különösen nagy a hatása.

A csapat úgy engedelmeskedik, ahogyan neki parancsolnak!

Nyugodt biztonság, határozott hang és ellentmondások elkerülése bizalmat kelt és helyes végrehajtást szül.

A parancsadásban való biztonság hiánya megbizhatatlanságot okoz az engedelmeskedésben.

A parancsadás előtt, bármilyen sürgős is legyen az, mindenkor szakítsunk időt — ha csak másodperceket is — *a megfontolásra.* (H. Sz. I. 74.)

96. A körülmények határozzák meg, hogy a 96. parancsnok vezényszóval és ezzel összekötött jellel, vagy csak jellel, vagy szóbeli, esetleg írásbeli parancssal vezet-e.

97. A vezényszavakat azonnal végre kell haj- 97. tani.

A zárt- és harcrendben használandó vezényszavakat a szabályzat határozza meg. Végrehajtásukat zártrendben minden részletben, harcrendben pedig csak nagyjában szabja meg a szabályzat.

A parancsadás zárt- és harcrendben Vezényszó, figyelmeztető.

A műszaki munkáknál szükséges vezényszavakat és ezek végrehajtását a műszaki szakutasítások határozzák meg.

b) A parancsadás zárt- és harcrendben.

98. **98.** Zártrendben elvileg vezényszókat kell használnunk.

Minden vezényszót nyugodtan és élesen kell hangsúlyoznunk, de ne adjuk hangosabban, mint ahogy az okvetlenül szükséges.

Ha a vezényszónak az a célja, hogy a végrehajtás egyenletes és feszes legyen, — tehát zártrendben rendszeren — akkor két részből áll:

a figyelmeztetőből és a végrehajtást elrendelő szóból vagy szótagból.

A figyelmeztetőt a szabályzat *dült* betűvel, a végrehajtást elrendelő szót vagy szótagot pedig *vastag* betűvel jelöli meg és a kettőt egymástól gondolatjellel választja el.

A figyelmeztetőt vontatva és halkabban, a végrehajtást elrendelő szót vagy szótagot röviden, élesen és nyomatékkel kell kiejteni. A kettő között rövid szünetet kell tartani. *E szünet alatt figyelmeztetéseket, rendreutasításokat adni nem szabad.*

Harcrendben a vezényszó rendszeren nem tagozódik figyelmeztető és végrehajtási részre. Harcrendben a vezényszót kössük össze jellel, *ha ezáltal szándékunkat el nem áruljuk.*

99. **99.** Irányokat, közelebbi helymegjelöléseket, célokat, látható tárgyakat, stb. mindig jelöljük meg

azon a nyelven és módon is, melyet a legénység a legjobban megért.

Látható tárgyakat, irányokat, csapatokat és célokat az alsó vezetésnél azonkívül még mutatnunk is kell.

100. Ha a vezényszót az egység valamely részének kell végrehajtania, akkor a vezényszó előtt ezt a részt meg kell neveznünk, pl. «*N. raj (szakasz) !*», «*Élszázad !*» «*Első fél század !*»; «*N zászlóalj !*» stb.

Ha a mozdulatot vagy alakzatváltoztatást az egység részeinek mindegyikében végre kell hajtani, akkor a vezényszó előtt a következő figyelmeztetést kell adnunk: «*Minden szakaszban !*», «*Minden században !*», («*fél században !*») «*Minden zászlóaljban !*».

101. Hibásan végrehajtott mozdulatok vagy fogások kiigazítására a: «*Visszakozz !*» vezényszót adjuk. Erre újra az előbbi állásba vagy fogásba kell az utásznak (osztagnak) visszatérnie.

102. A «*karjeleket*» a *H. Sz. II. rész 11. mellékletének II. A. része* határozza meg. Az ott rendszerezett jeleken kívül a műszaki csapatoknál még a következő jeleket alkalmazhatjuk:

Csatároszlop:

Csatárcsoport:

Csatárlánc :

Lépcső jobbra :

Lépcső balra :

Ha a 2. füzet 264. pontja szerint a szakasz ideiglenesen kettőnél több rajból alakul, a következő karjelek alkalmazhatók még :

*Négyszög 4 rajú szakasznál
(Háromszög 3 rajú szakasznál) :*

*Kereszt 4 rajú szakasznál
(Ék 3 rajú szakasznál) :*

Sakktábla jobbra :

(A karokat párhuzamos helyzetüknek megtartása mellett egyszer jobbra kell hajlítanunk.)

Sakktábla balra:

(Mint a sakktábla jobbra.)

*Mindkét oldalra lépcsőzött
négyeszőg:*

(Felső testet, a karok helyzetének megtartása mellett, csipőből jobbra és balra kell hajlitanunk.)

Ezek a jelek a «megközelítő alakzat» vagy «támadó alakzat» jelek után a részletezést szolgálják; a szakaszon belül önállóan is adhatók.

103. A «kürt- és sípjelek» alkalmazását a *H. Sz. II. rész* 11. mellékletének III. A. és B. része szabályozza. **103.**

«*Felhívó jelek*»-et csak önállóan fellépő csapat-estek használhatnak egyes elkülönített századok (zászlóalj) felhívására. A felhívott század (zászlóalj) a felhívó jelet ismételni köteles.

104. A parancsokra (intézkedésekre) nézve a *H. Sz. I. 9. §-ában* lefektetett elvek minden alsó vezető részére is kötelezőek. **104.**

Azok a parancsok (intézkedések), amelyekre a gyakorlati szabályzat példákat ad, csak általánostámpontok.

105. A harcparancsok legyenek rövidek. Bennük erősen domborodjék ki a parancsadó akarata és a parancsvevő feladata. (*H. Sz. I. 64.*) **105.**

A feladat rövid, de határozott megjelölésének elegendőnek kell lennie arra, hogy az egységesen nevelt parancsnokoknál a vezető akaratának megfelelő végrehajtást kiváltsa. A feladat végrehajtásához szükséges eszközöket az alparancsnokoknak meg kell adni, azoknak a végrehajtásban való alkalmazását azonban rájuk kell bízni.

106. 106. *Különösen fontos, hogy a parancsadásnál mindig számításba vegyük azt, hogy mennyi időbe kerül a parancs végrehajtása és mikor érződik majd a végrehajtott parancs hatása.*
107. 107. *Válságos helyzetekben a személyes példaadás sokszor a legjobb parancs.*
108. 108. *A harc megkezdésénél sokszor «részletparancsok»-kal kell intézkednünk, amelyeket csak később foglalhatunk össze «egységes intézkedések»-be. (H. Sz. I. 70.) A feladatot azonban már az első parancs kiadásánál közölnünk kell.*
109. 109. *Az ellenséggel már érintkezésben lévő csapatok parancsnokait csapatjuktól visszahívni sohasem szabad. (H. Sz. I. 72.)*
110. 110. *A műszaki egységek vezetői csak akkor parancsoljanak írásban, ha személyesen, szóval parancsolniok nem lehet és a távbeszélőt a lehallgatás veszélye miatt nem használhatják. (H. Sz. I. 77.)*
111. 111. *Minden szóval és távbeszélő útján adott fontosabb parancsot a parancsvevő vagy parancsváltó még a legsürgősebb esetekben is külön parancs nélkül ismételni köteles. (H. Sz. I. 77.)*

112. Bármennyire igyekeznek majd a parancsnok **112.**
arra, hogy a harc alatt a vezetésben érvényesülhes-
sen (*H. Sz. I. 60.*), a szétagolt gyalogsági harcban
mégis sokszor elő fog fordulni, hogy alparancsnokai-
val nem érintkezhetik és parancsai azokat idejében
el nem érhetik.

Csak a már békében önálló gondol-
kozásra és a felelősségnek örömmel
való vállalására nevelt alárendelt fog
ilyenkor érteni ahhoz, hogy a parancs-
nok akarata szerint helyes ítélőképes-
séggel és a fegyverek együttműködése
iránt való értelmességgel, öntevékenyen
cselekedjék. Csak az ilyen alárendelt
fog minden sikert kínáló alkalmat me-
részen és elszántan kihasználni.

Ez az öntevékenység háborúban
nagy eredményeknek lehet a kútfor-
rása, ha nem fajul önkényé, amely önkény
nincs tekintettel az összességre és a
jobban tudniakarást helyezi az enge-
delmesség elé.

c) A parancsadás műszaki munkáknál.

113. *Ellenséges tűzben* végrehajtandó műszaki **113.**
feladathoz az intézkedéseket a 105—111. *pontok* értel-
mében kell adnunk.

114. A harcténykedéssel szorosabban *össze nem* **114.**
függő műszaki munkálatoknál a parancsokat, intéz-
kedéseket részletesebben adhatjuk ki és
szükség esetén bővebb magyarázatokat is fűz-
hetünk hozzá. Az alparancsnokoknak (részlegvezo-

tőknek) nagy segítségére vagyunk, ha elvégzendő munkáikat egyszerű, vonalas vázlatrajzzal szemléltetővé tesszük (24.).

Áttekinthető vázlatrajzoknak kiadása ellenséges tüzben végrehajtandó műszaki feladatok intézkedéseinek is gyakran előnyös.

- 115.** **115.** A 112. pont a műszaki szolgálatban is értelemszerűen érvényes.

II. FEJEZET.

A kiképzés.

5. §. Általános irányelvek.

116. Az utásznak békében teljesített szolgálata **116.**
háborús szolgálatának az *iskolája*. Békében az utásznak mindazt meg kell tanulnia, amit háborúban tudnia kell, hogy megállhassa a helyét.

Ezt a tudást *«kiképzés»*-sel adjuk meg az utásznak.

117. A *«jó kiképzés»* megsokszorozza az erőt, **117.**
kiegyenlíti az ellenség túlerejét és nagy véráldozatoktól kiméli meg. A legtökéletesebb fegyverzet és felszerelés sem pótolhatja a hiányos kiképzést. Végeredményben ugyanis nem a gép, hanem mindig az ember dönti el a harcot.

118. A *kiképzés végső célja* csakis a harctéri alkalmazáshoz szükséges testi, **118.**
lelki és szellemi képesség megszerzése lehet.

Ezért minden kiképzési ágnak :

csak akkor van létjogosultsága, ha a harctéri alkalmazásra való kiképzést szolgálja; fontosságát és a reá fordítandó időt pedig a harctéri alkalmazásához való viszonya szabja meg.

119. A műszaki csapatok kiképzése igen sok- **119.**
oldalú. Az utást nemcsak a műszaki szolgálat sok-

féle ágazatában kell kiképeznünk, hanem a szabályzat megadta kereten belül a gyalogsági szolgálathban is.

- 120.** **120.** Amit a katonai hagyományok keretében az utásznak csak békében és az ünnepélyes alkalmakkor szokásos díszelgéseknél kell tudnia, azt a szabályzat a 2. füzet «*Függelék*»-ében külön tárgyalja. Az abban foglalt szabályokat csak az első kiképzés alkalmával oktassuk, később pedig csak közvetlenül az ünnepélyes alkalmak előtt szabad gyakorolnunk.

6. §. A kiképzés módszere.

- 121.** **121.** A műszaki csapatok harcéri alkalmazásánál kemény próbára kerülnek mind az erkölcsi, mind a szellemi erők, mind a test munkabírása és ügyessége.

A harcéri alkalmazásra való képességek eme elemeit kell tehát elsősorban módszeresen fejleszteni.

- 122.** **122.** A módszeres fejlesztés eszközei:
a nevelés,
az oktatás és gyakorlatozás és
a súlykolás.

- 123.** **123.** *Nevelés*-sel az erkölcsi és testi erőket, *oktatás*-sal és *gyakorlatozás*-sal pedig elsősorban az értelmet és a harcéri alkalmazáshoz szükséges képességet lehet és kell fejleszteni és fokozni. *Súlykolás*-sal kell az utászba oltani:

mindazokat a műszaki teendőket, melyeket éjjel, ködben és ellenséges tűzben is teljes biztonsággal kell végrehajtania és melyek természetük-

nél fogva a súlykolásszerű gyakorlást megengedik; továbbá

mindazt, amit — gyalogharcosként alkalmazva — a legnagyobb magáramaradottságában és a legsúlyosabb veszély közepette is pontosan, szinte ösztönszerűen kell végrehajtania.*)

124. A kiképzési módszer leglényegesebb követelményei: **124.**

- a céltudatoság,*
- a tervszerűség,*
- a folytonosság és*
- a változatosság és élelenség.*

125. A *céltudatoság* megköveteli, hogy minden kiképzési ágban, a kiképzési ágnak a harctéri alkalmazásban való viszonya szerint megállapítsuk és teljes módszerességgel el is érjük a tudásnak azt a fokát, melyet az egyes utásztól meg kell követelnünk. **125.**

Az egyes kiképzési ágaknál a tudásnak ezt a feltétlenül szükséges fokát részben a M. Gy. Sz., részben pedig a szakutasítások állapítják meg.

A céltudatoság még ezenkívül megköveteli:

hogy az utászt minden kiképzési ágban minél előbb kivigyük a terepre, ahol komoly esetben hivatását majdan teljesítenie kell,

hogy a gyakorlatvezető minden gyakorlatra maga is előkészüljön és alparancsnokait is kellő mó-

*) A szabályzat azokat a gyakorlatokat, melyeket súlykolva kell tanítanunk, külön megjelöli és pedig azokat a gyakorlatokat, melyeket mindig egyformán, ütemszerűen, egyszerre és pontosan kell végrehajtani, körrel (pl. 45.), azokat pedig, melyeket csak az első oktatásnál kell addig ütemszerűen gyakorolnunk, míg a szabatoságot elértük, aláhúzással (pl. 45.) jelöli meg. Az ütemeket gondolatjellel (—) választja el egymástól.

don előkészítse (alaposan meg kell választania a módot és a terepet, vizigyakorlatoknál a folyamszakaszt, melyen a gyakorlat célját legjobban kidomboríthatja lásd «*Utasítás a csapatgyakorlatok számára*»);

hogy a végrehajtónak minden gyakorlat célját megmagyarázzuk és különösen kiemeljük a hadicéllal való összefüggést;

hogy a gyakorlat végén alaposan megbeszéljük a gyakorlat tanulságait, megállapítsuk az előrehaladás fokát és a netán még tapasztalt hiányokat;

hogy az elméleti oktatásnál ne törekedjünk a szabályzatok és utasítások gépies, gondolatsorvasztó tudására, hanem azok szellemének helyes megértésére és azok helyes alkalmazására.

A céltudatos munkát nagyon megkönnyíti, ha a kiképzésnél ügyes és megbízható oktatókat alkalmazunk. Ezeknek nevelése tehát minden parancsnoknak, de elsősorban a századparancsnoknak a legsajátosabb érdeke. Az oktatók nevelésének végcélja az legyen, hogy a parancsnok az egységen belül előforduló minden kiképzési ágnál valamennyi tisztjét és altisztjét, sőt lehetőleg minden tisztjét is alkalmazhassa.

A céltudatosság azonban megkívánja azt is, hogy a kiképzés alatt az utászainknak testi és szellemi képességeihez alkalmazkodjunk. Hogy ezt megtehesstük, utászainknak nemcsak testi alkalmasságát, hanem képzettségét, felfogóképességét, értelmességét és lelki világát is meg kell ismernünk. Az állandó megfigyelés, számonkérés, közvetlen és folytonos érdeklődés adja meg az elemeket, melyeknek egybevetése és értékelése vezet az utász teljes megismeréséhez.

Nemcsak minden kiképzési ághoz, hanem minden gyakorlathoz is meg kell először teremtenünk a *testi rátermettséget és a megfelelő szellemi érettséget, hogy munkánk eredményes lehessen.*

A céltudatoságon kívül a tervszerűség biztosítja az eredményt.

126. A *tervszerűség* alapvető elemei:

126.

a lelki, szellemi és testi *követelményeknek* a legnagyobb rendszerességgel való *fokozása*;

az elemi és könnyű dolgokról az összetett és nehezebb dolgokra való *fokozatos előrehaladás*;

az egyes kiképzési ágakra kiszabott *időnek alapos felhasználása*;

az egyes *kiképzési ágak anyagának* egymást előkészítő és kiegészítő *helyes beosztása*;

a harctéri alkalmazásra való képzettség előhaladásának mind az egyes utásznál, mind az egységeknél való folytonos megfigyelése és helyes értékelése;

a *kiképzésnek egyes parancsnokokra felelősség mellett való reábizása és*

a kiképzők önállósága.

A műszaki csapatoknál a századparancsnok és attól felfelé — a szabályzatok és utasítások adta kereteken belül minden parancsnok egységének kiképzésében — teljesen önálló, még az eszközök megválasztásában is. De ő viseli egységének teljes kiképzéséért a felelősséget is.

Elöljárók csak akkor avatkozhatnak be a kiképzés munkájába, ha az érvényes szabályzatoktól és utasításoktól eltérést észlelnek. Szemléiknek idejét, anyagát és módját az «*Utasítás a csapatgyakorlatok számára*» szabályozza.

A századon belül is adjunk azonban az alparancsnokoknak a rájuk bízott feladat keretében önállóságot és felelősséget. Munkakedvüket így fokozhatjuk és használhatjuk ki az eredmény javára.

Az önállóság megadja a századparancsnoknak a módot arra, hogy a szabályzatok és utasítások keretén belül saját tapasztalatán, csapatjának és a helyőrségnek sajátosságain gondosan felépülő általános «kiképzési tervezet»-et állíthasson össze az egyes kiképzési időszakokra.

Ezt az általános tervezetet azonban még egy, minden hónapra előre külön előkészített részlettervezetnek kell kiegészítenie. Utóbbiban a kiképzésért felelős parancsnok az előrehaladás és előre nem sejtett akadályokból (időjárás, stb.) keletkezett visszamaradás mértéke szerint állapítsa meg a munkatervet.

A harcéri alkalmazásra való képzettség fejlődésének folytonos megfigyelése ad csak módot annak megítélésére, hogy a következő időben a parancsnoknak hol és milyen hiányokat vagy fogyatékoságokat kell pótolnia, vagy mire kell több súlyt fektetnie.

A szabályzat határozványainak sorrendje nem kötelező a kiképzés sorrendjére. Ezeket tanítsuk olyan sorrendben, amint azt az utász testi rátermettsége és szellemi érettsége, a haladás és szolgálat szükségessége, az egyes kiképzési ágaknak helyes egymásba kapcsolódása megkívánja.

127.

127. A *kiképzés folytonossága* megkövetelné, hogy az utász minden egyes kiképzési ágban a kiképzés kezdetétől ennek befejezéséig állandóan és fokozatosan képeztesse ki, azonban a műszaki csapatok kiképzésének helyhez és időszakokhoz való kötöttsége

(gyakorlóterek, téli és nyári kiképzési időszak) azt eredményezi, *hogy a folytonosság csak az időszakokon belül juthat érvényre.*

A téli kiképzés időszakában a folytonosság betartható; az oktatók kiképzési ágak anyagát osszuk el egyenletesen ennek az időszaknak egész tartamára.

A műszaki munkák sajátosságai, az egyes műszaki szolgálati ágazatok által megkívánt gyakorlati időnek különbségei, továbbá a helyőrségből való kihelyezések (szárazföldi gyakorlótér hiánya) miatt a folytonosság elve a nyári gyakorlati kiképzés alatt nem juthat minden kiképzési ágazatban élesen kifejezésre.

A sok gyakorlati időt, alapos oktatást, vagy súlykolást igénylő műszaki kiképzési ágak folytonosságára azonban a nyári gyakorlati időszak alatt is törekednünk kell.

Egyes kiképzési ágazatokban a *folytonosságot* úgy érjük el, ha a tanultakat más kiképzési ágazatokban alkalmazzuk, vagy pedig nagyobb műszaki gyakorlatok keretén belül ismételjük.

Nem helyes és a kiképzés eredményét károsítja, ha a kiképzési időszakon belül a parancsnokokat és az oktatókat változtatjuk.

A folytonosságot azzal is szolgáljuk, ha korszerű létszámú egységekkel való gyakorlatozás céljából a több kötetléből összeállított egységeknél az egyes részeket a megszokott keretben és e keretből kijelölt, parancsnokok vezetése alatt együtt hagyjuk.

128. *A kiképzés szigorú tervszerűsége azonban* **128.**
sohase fajuljon el tompító egyhangúsággá.

Ezért éljünk a kiképzésnél a legnagyobb *változatoság*-gal és *elevenség*-gel, vagyis

vegyítsük naponként a helyi viszonyok megengedte mértékben az egyes kiképzési ágakat; mind-egyikre szűken szabjuk meg, de alaposan használjuk ki az időt és

vegyítsük egymással a kiképzési módszereket, a nevelést, oktatást, gyakorlatozást és sulykolást is.

Különösen a sulykolást ne fízzük órákon át. Ez könnyen az erők túlhajtását és ennek következtében a figyelem és fegyelem lankadását vonja maga után.

Amit gyakorlatilag már oktattunk, azt elméleti oktatással támasszuk alá és szilárdítsuk meg és fordítva is.

Az elméleti oktatás legyen mindig rövid. Az előadás módját szabjuk az utász értelmességéhez. Különösen arra törekedjünk, hogy az utász képzelőtehetségét ébresszük fel és látóérzéken át fogjuk meg. *Az utász leggyorsabban azt érti meg és leginkább azt jegyzi meg magának, amit az oktató akár maga, akár pedig kiképzett osztagokkal bemutatott, vagy aminek az oktató helyes támogatása mellett az utász maga jött a nyitjára.* Ezért használjuk mindig a szemléltető oktatás módszerét.

Az oktátónak sohasem szabad könyvből előadnia.

A kiképzés *elevenességét* elősegítjük, ha versenyfeladatokat*) iktatunk a kiképzés általános menetébe.

*) A szabályzat nem érti alattuk a testnevelés csapatversenyeit

A gyalogság szolgálatán kívül a többi fegyvernem szolgálatát is oktassuk a műszaki katonának az «*Utasítás a csapatiskolák számára*» által megszabott mérvben. Ennek elsősorban az összetartozandóság érzését és az egymásra utalt fegyvernemek harceljársának és összeműködésének megértését kell kifejlesztenie.

A *versenyfeladatok* serkentik a buzgóságot, emelik a munkakedvet és így hatásosan elősegítik a jó kiképzést.

Versenyfeladatul csak olyan feladat alkalmas, melynél a versenyzőket *teljesen egyforma feltételek* elé állíthatjuk és *melynél az eredményt* vagy számokban (pl. idő, találatok száma, távolság, szabátosság) vagy pedig érvényes szabályzatok és utasítások alapján *kétségtelenül meg lehet bírálni*. Olyan feladatot, melynél egyéni felfogás és nézet befolyásolhatná az elbíráást, versenyfeladatként adnunk nem szabad (pl. harcászati feladat).

Versenyfeladatok végrehajtásánál *külön ügyeljünk a fegyver és műszaki eszközök kímélésére*. Megrongálásukat hibapontként számítsuk.

Versenyfeladatot csak a századparancsnok adjon esetrőlesetre egyeseknek, vagy egész egységeknek. Előjáróknak sohasem szabad a versenyfeladatot szemle tárgyává tenniök.

A szabályzat e füzet *b)* mellékletében versenyfeladatképeket sorol fel.

7. §. A kiképzés beosztása.

129. 129. A műszaki csapatok kiképzése kétirányú u. m.:

- A) általános katonai és gyalogsági,
- B) műszaki.

A) Általános katonai és gyalogsági kiképzés.

130. 130. A mai gyalogsági harcot a csatár nagy önállósága és magáramaradása mellett is az összes élő és holt erőknél és különösen a tűznek és mozgásnak gondos és szoros együttműködése jellemzi.

Hogy ennek a követelménynek megfelelhessünk, először az *egyes utász*t kell az ezen szabályzat meghatározta gyalogsági kiképzés egész anyagában *önálló gondolkodású, fegyelmezett csatárrá* kiképeznünk, aki magára hagyatva is megállja a helyét, de tudja azt is, hogy *nem az egyes ember virtuskodásában, hanem valamennyinek egy közös célra irányuló, öntevékeny együttműködésében rejlik az erő*; azután az egyes utászokat *szilárd egységekbe* kell a *zártrend gyakorlataival összeforrasztanunk*, hogy

vége az egyénileg rátermett utászokat és az összetartozás érzésétől áthatott egységeinket a *harc alaki részeire (harcrend) és lényegére (harcjelzés)* képezhessük ki.

A gyakorlati életben ez az éles megkülönböztetés természetesen nem érvényesül ilyen ridegen. Már az egyes utász kiképzésénél is szerepet kell juttatnunk a legkisebb egységeknek, a zártrenddel pedig

Az egyes utász gyalogsági kiképzése. A raj, szakasz kiképzése.

együtt kell haladnia a harc kiképzésnek. Viszont az egységek kiképzése alatt is vissza kell térnünk mindannyiszor az egyes utász kiképzéséhez, valahányszor e téren hiányokat észlelünk.

131. Az egyes utász gyalogsági kiképzésénél **131.**
kétféle, egymást kiegészítő célt tűzünk ki.

Először arra kell törekednünk, hogy az utászt határidőn belül *szükségképpen hadrafogható puskásharcossá* képezzük ki (*gyalogsági ujonckiképzés*), hogy azután

gyalogsági kiképzésének az első két szolgálati év alatt történő mélyítésével és csiszolásával minden olyan harc helyzetben, melybe mint műszaki katona kerülhet, helyes eljárást tanusító puskásharcossá nevelhessük. A további szolgálati ideje alatt pedig törekedjünk az utásznak a gyalogharc-kiképzésben való tökéletesítésére.

132. A gyalogsági ujonckiképzés célját és módját a *füzet a) melléklete* tárgyalja bővebben. **132.**

133. Az egyes utásznak alaki és csatárrá való kiképzését a *2. füzet 9.—14. §-ai* szabályozzák. **133.**

134. Az egyes utász alaki és csatárrá való első kiképzése után a kiképzést *fokozatosan növekedő egységekben* kell tovább folytatnunk. **134.**

135. A rajnak és szakasznak a gyalogharcra való alkalmassága a századnak a gyalogharcban történő kiképzésének az alapja. **135.**

Ezért kell a gyalogsági kiképzésre szánt idő legnagyobb részét e két legkisebb egységnek a jó harc kiképzésére fordítanunk. Ezek kiképzésének csiszolására még a század kiképzésének időszakában is szenteljünk időt.

- 136.** **136.** *A rajban való kiképzés betetőzője az egyes utász gyalogsági kiképzésének.* Az egyénileg harcra előképzett utásznak a rajban kell megtanulnia, hogy ne csak magának, hanem bajtársainak is támogatója legyen és velük tervszerű összhangban működni tudjon.

A raj kiképzését a *2. füzet 15.—19. §-ai* szabályozzák.

- 137.** **137.** *A szakaszban való kiképzés alatt* kell az utásznak a gyalogsági harc alapelveit, különösen a tűznek és mozgásnak összhangját, a tűzoltalom nyújtását és kihasználását elsajátítania.

E célból a szakasz gyakorlatozásához osszunk be legtöbbszőr géppuskákat is.

A szakasz kiképzését a *2. füzet 20.—24. §-ai* szabályozzák.

- 138.** **138.** A gyalogsági ujonckiképzés alatt a rajban való kiképzést teljesen, a szakaszban való kiképzést szükségszerűen kell elvégeznünk. Utóbbit a téli kiképzési időszak folyamán fejezzük be.

- 139.** **139.** A szakasz kiképzése után tulajdonképen már csak a vezetők kiképzéséről kell a század gyakorlatai közben gondoskodnunk.

A században való kiképzést a téli és a nyári kiképzési időszakba úgy állítsuk be, hogy július végéig a műszaki század gyalogsági kiképzése befejezést nyerjen.

A század kiképzését a *2. füzet 25.—29. §-ai* szabályozzák.

A század kiképzésénél géppuskák támogatását mindig, a többi fegyvernem, különösen a tüzérség támogatását pedig sokszor szerepeltessük.

140. Július hó után a gyalogsági kiképzésre **140.**
szánt időt a tanultak megszilárdítására és ismétlésére
használtjuk fel. Necsak a században, hanem a rajban
és szakaszban is ismételtessünk.

B) Műszaki kiképzés.

141. A műszaki csapatok alkalmaz- **141.**
zásának eredményessége a parancsno-
kok helyes intézkedései után főleg a
műszaki felszerelésnek, anyagnak, szer-
számoknak és gépeknek helyes, biztos
és gyors kezelésében rejlik. Ezt csak akkor
érhetjük el, ha egyrészt az egyes utász munkája *meg-
bízható és pontos*, másrészt, ha az egyes utászok cél-
szerűen *együttműködnek*. Már egyes embereknek
hibás teljesítménye is nagyon hátráltathatja a mun-
kát és késleltetheti a többi utászok (részlegek) műkö-
dését, sőt *veszélyeztetheti a sikert*, de a saját és
társai biztonságát is.

Ezért:

először a műszaki oktatást az egyes részletgya-
korlatok végrehajtásával *egyenként* vagy *kis részlegek-
ben* kell kezdenünk, hogy az egyes utászt öntevékeny,
fegyelmezett műszaki katonává képezzük ki, aki ma-
gára hagyatva is megállja a helyét,

hogy azután utászainkat fokozatosan *növekedő
csoportokban* nehezebb, összefüggő műszaki munkák
gyakorlásával továbbképezzük,

amíg ennek folytatásaképen és végcélként *kor-
szerű létszámmal alakított egységekben*, a legnehezebb
követelményeknek megfelelő feladatok harcszerű végre-
hajtásában képezhessük ki őket.

142. **142.** Az egyes utász alapos és gondos kiképzése a műszaki csapatok működésének a talpköve és minőségének a fokmérője. Az egyes utász kiképzésénél elkövetett hanyagság és mulasztás tehát végzetes bűn, mely súlyosan megbosszulja magát.

143. **143.** Az egyes utászoknak (részlegeknek) a szabványos munkák szabatos elvégzésében való kiképzése adja meg a nagyobb egységekben és nehezebb, különleges munkákban való kiképzésnek az alapját.

A legtöbb időt és gondot ezért az egyes utászoknak (részlegeknek) a szabványos és alapvető munkákban való kiképzésére fordítsuk.

Alapvető és szabványos munkák (részletgyakorlatok) ismétlésére a további kiképzés folyamán is bőven szenteljünk időt.

144. **144.** A részlegek nagyobb csoportba való egyesítésének és összefüggő gyakorlatok elvégzésének célja elsősorban az alparancsnokok és részlegvezetők továbbképzése. Ilyen gyakorlatoknál a fősúlyt arra kell helyeznünk, hogy az egyes részlegek tevékenysége egymással összhangba hozassék és hogy munkáik idővesztés nélkül kapcsolódjanak egymásba.

Ezek a gyakorlatok a tágabb értelemben vett részletkiképzéshez tartoznak. Rendesen a század keretében hajtsuk azokat végre és mind az utászcsapatnál, mind a hidépítő alakulatoknál a nyári gyakorlati idő első szakában (április—július) fejezzük be.

145. **145.** A század kiképzési idejének második szakában (augusztus—szeptember) kell a nagyobb műszaki feladatok harcszerű megoldását gyakorolnunk.

Ilyenkor a csapattesten belül a korszerű szervezésnek megfelelő állományú egységeket állítsunk össze.

Ilyen gyakorlatoknál teremtsünk a meginduló helyzettől kezdve, a gyakorlat minden egyes mozzanatában, a harctéri követelményekkel egyező helyzeteket és feltevéseket és szigorúan ügyeljünk mind az alparancsnokok, mind az összes emberek harcszerű viselkedésére.

A fegyvernemeknek a kiképzésnél való együttműködését a zászlóaljparancsnokok rendezzék a többi fegyvernem parancsnokaival egyetértésben. A magasabb parancsnokok kötelessége, hogy ezt a törekvést a legnagyobb mértékben támogassák.

146. Az utász műszaki kiképzésénél, a gyalogság kiképzéséhez hasonlóan, kétféle, egymást kiegészítő célt tűzünk ki. 146.

Először arra kell törekednünk, hogy az utászt határidőn belül *hadrafogható műszaki katonává* képezzük ki (műszaki ujonckiképzés), hogy *azután*

a műszaki kiképzésnek az utász további szolgálati ideje alatt történő mélyítésével és csiszolásával *tökéletes műszaki katonává* nevelhessük.

147. *A műszaki ujonckiképzés célját és módját e füzet a) melléklete és a szabályzat 3. füzete, továbbá az «Utasítás a csapatiskolák számára» tárgyalja bővebben.* 147.

148. Minden műszaki gyakorlatnál eleinte csak a helyes végrehajtást követeljük meg. Később azonban a helyesség mellett a leggyorsabb végrehajtásra helyezzünk súlyt és követelményeinket állandóan fokozzuk. 148.

149. A legszigorúbb fegyelmet és csendtartást minden műszaki gyakorlatnál követeljük, hogy az utász második természetévé váljanak. Alparancsno- 149.

kok és részlegvezetők a vezényszavak és intézkedések adásánál, továbbá kifogásolásoknál és oktatásoknál csak olyan erős hangot használjanak, hogy az érdekeltek még hallhassák.

150. **150.** A műszaki csapatoknál a sok irányu kiképzés miatt különösen fontos, hogy a kiképzés idejét és az emberek teljesítőképességét *gazdaságosan használjuk ki*. Ezért a századnál, ama különböző követelményeknek megfelelően, melyeket az utászokkal szemben mind a kiképzésüknél, mind az alkalmazásuknál támasztunk, két kiképzési fokozatot határozzunk meg:

a) a különböző műszaki alkalmazás fontosabb, nehezebb és nagyobb mérvű szaktudást követelő munkáinak elvégzésében való alapos kiképzés; (tisztesselőképző iskola és az ezt követő és ennek az iskolának megfelelő nyári gyakorlati kiképzés);

b) a különböző műszaki alkalmazás mindama munkáiban való szakszerű kiképzés, melyeknek ellátásához az a) alatt megállapított fokozottabb képzettség nem szükséges ugyan, mely munkáknak szakszerű elvégzése azonban elengedhetetlen.

151. **151.** Az a) alatt általában meghatározott magasabb kiképzési fokot az *első két szolgálati év után* legalább minden korosztály felének el kell érnie. (*Utásítás a csapatiskolák számára*).

152. **152.** A tisztéseket képezzük ki annyira, hogy kötelékben az összes műszaki munkák keretében részlegvezetökként alkalmazhatók legyenek. Azonban rátermettségük szerint arra is nevelnünk kell őket, hogy kisebb feladatok végrehajtását önállóan is vezethessék.

A tisztések (utászok) kiképzésénél a testi és szellemi képességeihez való alkal-

Tisztesek, altisztek kiképzése. Jelvények. A kiképzés ágai.
Erkölcsei erők.

mazkodás (125.) azt fogja önmagától eredményezni, hogy egyes tisztesek (utászok) egyik-másik kiképzési ágban különös ügyességet érnek el. Az ilyen különös használhatóság mind békében az oktatásnál, mind a harctéri alkalmazásnál **nagy előnnyel jár**. Ezért különböző jelvényekkel (kormányos-kitüntetés, előmunkás-kitüntetés stb.) felismerhetővé kell tennünk. (*Utasítás a csapatiskolák számára*).

153. Az altiszteket úgy képezzük ki, hogy a szakasziparancsnokokat *huzamosabb időn át is* helyettesíthessék. **153.**

8. §. A kiképzés ágai.

154. A műszaki csapatok *harctéri alkalmazása* az erkölcsi, szellemi és testi erők és készségek igen magas fokát és különféleségét kívánja meg. **154.**

Az erők és készségeket és azok megkívánt fokát az erkölcsi neveléssel, az általános katonai és gyalogsági kiképzéssel, továbbá

a műszaki kiképzéssel adjuk meg.

155. Az erkölcsi erők nevelése. **155.**

Az erkölcsi erők kiegészítik és fokozzák a harctéri hivatás ellátására szükséges rátermettséget.

Az erkölcsi erők közé sorozzuk :

a hazaszeretetet,

a fegyelmezettséget,

a vitézséget és szívósságot,

a becsületérzést,

a közsellemet és bajtársiasságot és,

az előljárókba helyezett bizalmat.

A *hazaszeretet*-et, melyet a család és iskola oltott az utász lelkébe, a katonai szolgálat alatt a legmagasabb fokra kell fejlesztenünk. Ez az erény fogja az utásznak felelősségteljes hivatásának önfeláldozásáig menő betöltésére a leghatalmasabb erőt adni.

Minden utásznak tudnia kell, hogy a kiváló és nemzeti öntudatában erős hadsereggel áll és bukik a haza.

A *fegyelmezetség* a feltétlen engedelmességnek, a rendnek, a minden szolgálatban való pontosságnak az előjárók részéről történő mintaszerű példaadásából és következetes követeléséből sarjadzik.

Már az első szolgálati naptól úgy kell a fegyelmet következetesen kezelnünk, hogy észrevétlenül váljék az utász második természetévé. *Csak az így fogant fegyelem fogja válságos helyzetekben is a próbát megállani.*

A *vitézség* nemzeti jellemvonása a magyarnak és hagyományos, őseitől örökölt kötelezettsége minden magyar nemzedéknek. Növelésére a magyar haditörténelem, különösen a világháború magyar katonái, főleg pedig a műszaki csapatok sok hőstettének felelevenítésével meg van a módunk.

Különösen a közvetlen hozzátartozók vagy földiek hősiességének emlékezete fogja utászainkban a magyar katona voltukra való büszkeséget és a vitézséget nagyra növelni.

A *szívósság* fejlesztésére minden alkalmat ragadjunk meg és példákkal bizonyítsuk annak győzedelmességét. Erre nemcsak elméleti oktatások alatt mutassunk rá, mert a mindennapi élet apróságai közben is találunk bizonyító erejű eseteket.

Háborúban a nehéz, sőt látszólag

kétségbeejtő helyzetek majdnem mindennaposak. Minden utásznak tudnia kell, hogy azokat le kell és szívós akarattal le is lehet küzdeni.

A *becsületérzés, közszellem és a bajtársiaság* hatalmas erejét olyan példákban tárjuk az utász elé, melyek annak érzésvilágához és értelméhez a legkönnyebben hozzáférnek.

Az előljárókba helyezett bizalom meggyökereztetése az előljárók erkölcsi és szellemi, a legénységgel közvetlenül érintkező előljáróknál ezeken kívül még a testi ügyesség fölényén és az így szerzett tekintélyen, továbbá különösen a kiképzésnek könnyen észrevehető céltudatosságán és az alárendelték sorsával való közvetlen törődésen alapul. *A népszerűség hajhászása azonban káros.*

156. A műszaki csapatoknál a kiképzési ágakat két csoportra osztjuk (129.): **156.**

A) az általános katonai és gyalogsági kiképzés ágai;

B) a műszaki kiképzés ágai.

Az ezekben az ágakban való kiképzés részben előkészíti, részben kifejleszti a harctéri alkalmazásra való képességet, mely minden kiképzésnek a végcélja.

A) Az általános katonai és gyalogsági kiképzés ágai.

157. Az általános katonai és gyalogsági kiképzés fontosabb részei: **157.**

a) a zártrendben való gyakorlatozás;

b) a gyalogharcban való kiképzés;

c) a Szolg. Szab.-ban foglalt szabályok;

d) a H. Sz.-ban foglalt utasítások ; harctéri szolgálát ;

e) a kézi lőfegyverrel való lökiképzés ;

f) a testnevelés, közelharc, sport ;

g) a menetteljesítményekben való edzés ;

h) a hevenyészett erődítés ;

i) a gázvédelem ;

k) a csapatlégvédelem.

158.

158. a)-hoz. A zártrendben való gyakorlatozás szigorú iskolája a test és szellem fegyelmezésének leghibiztosabb segédeszköze. Belőle fakad a harcászati és a műszaki munkáknál is megkövetelt fegyelem.

A zártrendben való gyakorlatozás túlhajtása azonban testi fáradtságot és szellemi fásultságot szül és a hadicéllal is ellenkezik.

A zártrend iskolája a szabatos végrehajtás eléréseivel szűnjék meg. A megkövetelt szabatosságot akkor érte el a csapat, ha a mozdulatokat és fogásokat jelre a sötétségben és küdben is jól végre tudja hajtani.

A szabatos végrehajtás elérése után a zártrendet századig bezárólag csak a kivonulásra való gyülekezésnél, a gyakorlótérre való beérkezés után és az onnan való visszaindulás előtt szabad rövid ideig gyakorolnunk.

A zászlóaljnak zártrendben való gyakorlatozását a legkisebb mértékre csökkentjük (sorakozás, gyülekezés, megindulás).

A fegyelem és figyelem meglazulásánál azonban mindig használjuk fel a zártrend gyakorlatait, hogy a csapat felett újra úrrá lehessünk.

Ugyanezen okból hajtassunk végre minden műszaki és gyalogsági gyakorlat után a századig bezárólag

egy-két gyakorlatot zártrendben. Még nagyobb fáradoalmak után is a bevonuláskor rendeljük el legalább a díszmenetet.

159. b)-hez. A *harcképzés* két részre oszlik **159.**
és pedig:

a *harcrendben való gyakorlatozás*-ra (alaki kiképzés) és

a *harcgyakorlatok*-ra (a harceljárás elsajátítása).

A *harcrendben való gyakorlatozás* alatt az egységeknek a harc alaki részét kell oly mértékben elsajátítaniok, hogy változatos terepen, sötétségben és ködben is, rövid parancsra, figyelmeztetőre vagy puszta jelre, a legnagyobb csendben tudjanak a zártrend minden alakzatából bármely harcalakzatot és minden harc-alakzathból más harcalakzatot alakítani és azokban mozogni is.

A gyors megértés és a sűrlődés nélkül való végrehajtás az, amire a kiképzésnél törekednünk kell.

Míg a zártrendben való gyakorlatozásnál a merev, gépies egyöntetűség a fegyelem fokmérője, addig a harcrendben való gyakorlatozásnál a gyorsaság és a feltétlen figyelmisség tükrözi vissza a fegyelmet.

A harcrendben való gyakorlatozás *nem öncél*, hanem csak *technikai előkészület a harcgyakorlatokhoz*. Ha a harcrendnek szabályait az egység elsajátította és helyesen alkalmazza, akkor a harcrendben való iskolázás befejeződött. Mindannyiszor azonban vissza kell reá térnünk, valahányszor a harcgyakorlatozás alatt alaki hiányosságokat észleltünk.

A harcrend gyakorlatait először a gyakorló-téren vagy nyílt és sík terepen gyakoroljuk és csak később keresstünk fel váltakozó és nehezebb terepet.

A harcrendben való gyakorlatozást, fellevés és jelzők nélkül hajtsuk végre. Legfeljebb a gyakorlatozó osztag helyzetét jelöljük meg egy feltételezett kötslékben. Pl. : két oldalt kötslékben, szárnyon vagy egyéb módon.

A mozgásnak a harcrendben való gyakorlásánál az irány és az összefüggés betartása a fődolog. Az igazodás mellékes. A helyes mozgás megtanulására legjobb, ha szakasznyi és ennél nagyobb egységekkel tagozódásban árkon-bokron át hajtatunk végre hosszszú előnyomulást és közbe sűrűn irányt is változtatunk.

A harcrendben való gyakorlatozásnál az egyes mozdulatok és alakzatváltozások közé iktassunk megfelelő szüneteket, hogy hibákat kiigazíthassunk és megbeszélhessünk.

A harcgyakorlatok alatt a műszaki egységeknek a gyalogsági harc alapelveinek összefüggésben való alkalmazását, a harceljárást kell annyira elsajátítaniok, hogy elfenséges rajtaütés esetén önmagukat gyalogharcban megvédhessék és szükség esetén mind támadásban, mind védelemben gyalogságként alkalmazhatók legyenek.

A műszaki csapatokat csak a századkötelékig bezárólag képezzük ki a gyalogharcban.

Hogy azonban a nagyobb gyalogegek harcába is helyesen bele tudjanak illeszkedni, a műszaki századokat néha a gyalogzászlóalj-gyakorlatokhoz is kell vezényelnünk.

Kétféle, azaz

egyszerű és

vezetési harcgyakorlatokat különböztetünk

meg.

Az *egyszerű harcgyakorlat* a csapat harc-
kiképzését szolgálja. Ennél a legalaposabban a mindkét
oldalt kötelékben lévő csapat harcát kell gyakorolnunk.

Vezetési harcgyakorlatokat csak a csapat
teljes harc-kiképzése után hajtsunk végre a vezetők (a
rajprancsnoktól kezdve) elhatározási képes-
ségének a **gyakorlására**. Ezeknél a harcgyakorlatok-
nál a vezetőt csapatjával együtt sokszor állítsuk tágabb
kötelékbe, vagy teljesen önálló helyzetbe.

Harcgyakorlatoknak ugyanazon a te-
repen, ugyanolyan feltevéssel és több-
szörös ismétléssel való besulykolása és
tetszetős harcképeknek látványosság-
ként való begyakorlása tilos!

A harcgyakorlatok technikai végrehajtására rész-
letesen az *«Utasítás a csapatgyakorlatok számára»* ad
szabályokat. *)

A harcgyakorlatok tervezésénél, ve-
zetésénél és megbeszélésénél neveljük
a minden rangú és fokú vezetőt és a
csapat minden utászát is következe-
tesen arra, hogy minél nehezebb a
helyzet, annál szükségesebb az elszánt
cselekvés, az egyszerű és erőteljes el-
határozás. Nem az határoz, hogy mindig az
elgondolható legjobbat cselekedjük, hanem az,
hogy még a legnehezebb helyzetben is egyáltalá-
ban cselekedjünk és cselekvésünkben mindvégig
következetesek és szívósak maradjunk. Feltétlenül

*) Amíg az *«Utasítás a csapatgyakorlatok számára»* megjelenik,
addig a füzet c) melléklete foglalja össze a legszükségesebb tudni-
valókat.

hibás csak az ingadozás és a habozás; végzetes a csúfos tétlenség. (*H. Sz. I. 36. és 59.*)

A zártrendben és a gyalogharcban való kiképzést e szabályzat 2. füzete tárgyalja.

160. **160. c)**-hez. Lásd: «*Utasítás a csapatiskolák számára*».

161. **161. d)**-hez. A *harctéri szolgálat*-ban való gyakorlati kiképzést folytassuk az egész kiképzési év alatt és ne korlátozzuk az évnél bizonyos szakaira.

Ahol a viszonyok megengedik, ott kössük össze a gyakorlótérre és az onnan vissza való menetet a harctéri szolgálat egyes részeiből merített gyakorlatokkal.

A harctéri szolgálat gyakorlására a feladatokat sokszor válasszuk a «*kis háború*» köréből.

162. **162. e)**-hez. A lőkiképzés a harc kiképzésnek a legfontosabb kiegészítő része. A legjobb fegyverzet is csak akkor ér valamit, ha a csapat célzottan és jól tud vele lőni.

A gyalogsági ujonckiképzés alatt a lőkiképzésre fordítandó időt e füzet *a)* mellékletében állapítja meg a szabályzat.

A téli kiképzési időszak alatt hetenként összesen 1 órát szánjunk a fegyver- és löutasításban való továbbképzésre.

A lőkiképzés mind az iskolában, mind az elemi lőtéren a téli kiképzési időszak végével nyerjen befejezést.

A lőkiképzés végrehajtásának részleteit a «*Löutasítás a kézi lőfegyverek és géppuska számára*» című szolgálati könyvnek a műszaki csapatokra vonatkozó szabályai állapítják meg.

A lövészetnek adjunk sportszerű jelleget; a lőtéren más gyakorlatokat végrehajtani tilos.

163. f)-hez. A rendszeres testnevelés adja **163.** meg az utásznak mind a harckiképzéshez, mind a műszaki gyakorlatokhoz szükséges ügyességet és a hadifáradalmak elviseléséhez szükséges erőt, ruganyosságot és testi szívósságot, de fejlesztik a bátorságot, elszánt-ságot, az akaraterőt és vállalkozó kedvet is és edzi a fegyelmet és a bajtársiasságot.

A testnevelésnél nem egyesek kiváló teljesítményének kiváltása, hanem az összesség teljesítőképes-ségének fokozása a cél.

A testnevelési gyakorlatoknak egyöntetűségét célzó ütemszerű súlykolására, vezényszavaknak könyv nélkül való betanulására és elméletre nem szabad időt pazarolnunk. A testnevelés gyakorlatait a «*Katonai Sport-utasítás*» című szolgálati könyv tartalmazza, mely a katonai terepsportot és közelharcot is tárgyalja.

A műszaki csapatok a nyári kiképzési időszak alatt rendszerint csak vízisporttal (úszás, evezés) foglalkozzanak.

A gyalogharc szempontjából a katonai testnevelésnek egyik fontos ága a közelharckiképzés. Célja az, hogy az egyes utásznak a verekedésre való természetes rátermettségét a test-test elleni tusában, lóháton támadó lovasok és támadó páncéljárművek ellen is ellenállhatatlan, több ellenféllel szemben is érvényesülő fölényre fokozzuk. A szükséges ügyességet, felfangot, önbizalmat és vállalkozó kedvet csak sok, egyenkint és kis csoportokban végrehajtott gyakorlat adhatja meg.

A téli kiképzési időszak alatt az utász reggelenkint végezzen testnevelési gyakorlatokat a reggeli előtt 15 percen át.

A gyalogsági ujonckiképzés alatt a testnevelés különböző ágaira fordítandó időt e füzet *a) mellékletében* állapítja meg a szabályzat.

A téli kiképzési időszak alatt a foglalkozási időn belül arányosan és célszerűen elosztva szánjunk az általános testnevelésre és közelharc gyakorlására hetenkint összesen 3 órát.

A nyári gyakorlati kiképzés alatt az utászoknak az úszásban való kiképzésére helyezzük a fősúlyt. Gyakoroltassuk az úszást ruházattal is. Törekedjünk arra, hogy minden utász kitartó úszó legyen.

Ahol a helyőrségi viszonyok megengedik, télen is oktassuk az úszást zárt úszodákban.

A nyári kiképzési időszak alatt a gyalogsági harc-kiképzésre szánt időben tartsunk néha közelharc-gyakorlatokat.

Sohasem szabad egész délelőttöket vagy délutánokat testnevelésre fordítanunk.

Sportjátékokra — különösen jó teljesítmények jutalmazására — adjunk néha külön időt.

Megerőltető gyakorlatok napján testneveléssel ne foglalkozzunk.

Műszaki csapatoknak csak a vízi sportágak versenyein való részvétel kötelező; egyéb sportágak versenyein csak az erre önként jelentkezők vegyenek részt.

Versenyekre vagy a testnevelési óra alatt, vagy a foglalkozási időn kívül szabad csak az utászokat előkészítenünk.

164.

164. g)-hez. A menetteljesítményekre való edzés biztosítja a műszaki csapatok mozgó-

Menetteljesítményekre való edzés. A hevenyészett erődítésben való kiképzés.

képességét, mely a harctéri alkalmazásnak fontos tényezője.

Ezért a helyőrségtől egyre távolabb és távolabb fekvő terepen végezzünk gyalogsági gyakorlatokat; a téli kiképzési idő alatt hónaponként, a nyári kiképzési idő alatt két hónaponként hajtsunk végre a követelményekben egyre fokozódó menetgyakorlatokat.

A műszaki csapatoknak nagyobb menetteljesítmény után is kell tudniok műszaki munkákat végezni. Ezért kapcsoljuk egybe a menetgyakorlatokat műszaki gyakorlatokkal.

Menetgyakorlatok alatt sulykoljuk következetesen a menetfegyelmet és hajtsunk végre harctéri szolgálatot, vagy repülőekkel szemben való magatartást, vagy tagozódást, készenlétbehelyezést és felfejlődést.

A menetgyakorlatok végrehajtására a részletutasításokat és a csapatszállításhoz szükséges gyakorlatokat az «Utasítás a csapatgyakorlatok számára» szabja meg.

165. A)-hoz.*) A hevenyészett erődítésben való kiképzést az *Erődítési utasítás 1. füzet*e tárgyalja. Terepmegerősítéseket alkalmazunk a gyalogsági harcgyakorlatok alatt is. Ahol ezt a munkát végrehajtanunk nem lehet, ott legalább jeleztessük és a megbeszélésben térjünk ki rájuk. 165.

A hevenyészett erődítést az ujonckiképzéstől kezdve következetesen kell oktatnunk, hogy alapot teremtsünk az utásznak az erődítési munkálatokban való továbbképzésére.

Az utász éjjel is a legnagyobb csendben és ügyességgel tudjon terepmegerősítési munkálatokat elvégezni.

*) Tartós harcállások berendezését a műszaki kiképzési ágaknál tárgyalja a szabályzat.

- 166.** **166. i)-hez.** A gázvédelemben való kiképzés abban áll, hogy az utásznak minden ténykedést, még zárt rendben is (kivéve a futást), felöltött gázálarccal éppen úgy kell végrehajtania, mint anélkül.
Műszaki munkáknak felöltött gázálarccal való végrehajtásánál azonban követelményeinket tetemesen csökkentenünk kell.
A felöltött gázálarccal való gyakorlatozást már az első kiképzés alatt gyakoroljuk.
- 167.** **167. k)-hoz.** A csapatlégvédelmet a *H. Sz. 25. §-a* értelmében oktassuk. Az ellenséges reptűk ellen való védelem váljék szakásszerűvé a műszaki csapatoknál.

B) A műszaki kiképzés ágai.

- 168.** **168.** A műszaki csapatokat a hadrakelt sereg keretében mindama gyorsan teljesítendő műszaki munkák végrehajtásában kell kiképeznünk, amelyeket a többi fegyvernem kiképzésénél és felszerelésénél fogva nem tud végezni (*H. Sz. I. 26.*).
- 169.** **169.** A műszaki kiképzés egyes ágazatait a műszaki szakutasítások tárgyalják. A műszaki csapatok eme szolgálati könyvek szerint sajátítsák el a műszaki kiképzésüket, mindegyik a saját szakmájának megfelelő mérvben.
- 170.** **170.** A műszaki kiképzési ágak a következőképen csoportosulnak :
- a) műszaki alapismeretek és anyagismeret;
 - b) vizenjárás;
 - c) vizen utászhadihídanyaggal való átkelés és áthajózás; szabványos hajókból összeállított kompokkal való áthajózás; rohambűrűkkel való átkelés;

d) utászhadihídanyaggal való hídverés; vashadihídanyaggal való hídépítés;

e) erősítési munkák (hevenyészett erősítés és tartós harcállások építése); tartós harcállások megtámasztásánál és védelemnél műszaki csapatok számára adódó vállalkozások; aknaharc;

f) robbantási munkák;

g) szükséganyaggal való áthajózás;

h) szükséghidak építése;

i) közlekedési vonalak (utak, vasutak, kötélpályák) építése, helyreállítása és karbantartása. Az ezeken való forgalom lebonyolítása is esetleg ideiglenesen a műszaki csapatokra hárulhat;

k) vízépítési munkák;

l) tábormunkák.

171. A felsorolt munkák egyikének-másikának 171.
végrehajtása az egyes műszaki csapatok sajátos és jellegzetes hivatása ugyan, azonban az egyes műszaki csapatok kiképzését és alkalmazását egymástól élesen még sem választhatjuk el. A felsorolt kiképzési ágazatok legtöbbszörében mindegyik műszaki csapatot, legalább bizonyos fokig, ki kell képeznünk.

Hogy milyen mértékben képezzük ki a különböző műszaki csapatokat a fenti munkákban, a szabályzat 3. füzeté határozza meg.

172. Az utászcsapat jellegzetes 172.
feladata az utászhadihídanyagnak erőszakos folyamátkeléseknél, áthajózásoknál és hídveréseknél való kezelése. A hídépítő alakulatok legfontosabb hivatása a közúti vashadihídanyag kezelése, félállandó jellegű hidak építése (főleg a hadtápterületen), továbbá motor- és gőzkompok építése és kezelése.

Sulykolást, alapos oktatást, tájékoztatást igénylő kiképzési ágak.

Korszerű hadseregekben vasútépítő alakulatok is vannak, jellegzetes munkakörük: elromlott vasútvonalak helyreállítása, új vasútvonalak építése; vasúti hidaknak szétesedhető és szállítható vashídanyagból és szükséganyagból való építése; sodronykötélpályák építése. De minden más, a vasútépítéssel és a vasutak üzemével kapcsolatos munkák elvégzésében is ki vannak képezve.

173. **173.** A *b)*, *c)* és *d)* alatt felsorolt munkákat a 128. pont értelmében sulykolásszerűen kell gyakoroltatnunk.

174. **174.** Az erődítési munkák egyes részeit és a robbantási munkákat sokszor válságos helyzetben kell majd a műszaki csapatoknak végrehajtaniok, sulykolásszerűen gyakorolnunk azonban sajátosságuknál fogva nem lehet azokat. A sulykolást itt különösen gondos kiképzéssel kell pótolnunk.

175. **175.** Sulykolásszerűen nem gyakorolhatók, de alapos kiképzés tárgyát kell képezniök a következő ágazatoknak: *a műszaki alapismeretek és anyagismeret, szükséganyaggal való áthajózás, szükséghidak építése, közlekedési vonalak építésének (helyreállításiának) előmunkái (lcitűzések, szelvényezések), a vasúti felépítmény, az állomás és forgalmi berendezések munkái, a vasútjelző és forgalmi szolgálat, kötélpályák aljzatainak és állomásainak építése.*

176. **176.** A műszaki szolgálat ágazatai között vannak olyanok is, melyeknél kevésbbé az egyes utász nagy gyakorlottsága, mint főleg a parancsnokok, alparancsnokok és részlegvezetők szaktudása és szakszerű munkavezetése érvényesül. Ilyen munkáknál háborúban is lesz mindig idő és alkalom részletes intézkedéseknek, magyarázatoknak kiadására és a feladatnak a legjobban megfelelő, jól átgondolt munkaelosztására is.

Ilyen munkák: *tartós harcállások megtámadásá-*

*nál és védelménél adódó műszaki vállalkozások; akna-
harc; a közlekedési vonalépitések (-helyreállítások)
munkáinak nagy része; tábormunkák és vízépitési
munkák.*

A most felsorolt munkák nem jelentenek az utász részére egy-egy teljesen új kiképzési ágazatot; ezeknél inkább arról van szó, hogy a többi műszaki szolgálati ágazatokban (főleg a «Műszaki alapismeretek és anyagismeret»-ben) tanultakat értelemszerűen alkalmazzák. Ilyen munkáknál az a fontos, hogy az utász ügyes, használható és nagy teljesítőképességű munkás legyen. Ezért eme kiképzési ágazat csak annyiban gyakoroltassuk, amennyire az utásznak megadandó általános áttekintés és a vezetők kiképzése azt megköveteli.

177. A műszaki csapatoknak a műszaki munkák legnagyobb részét, különösen pedig az ellenség közelében végrehajtandó munkálatokat éjjel is kell elvégezni tudniok. *Éjjeli gyakorlatoknak tehát az egész kiképzés alatt a legnagyobb fontosságot tulajdonítsuk.* **177.**

178. a)-hoz. A műszaki alapismereteket és anyagismeretet főleg a téli kiképzési időszak alatt oktassuk. A nyári kiképzési időszak alatt pedig alkalmazzuk a téli kiképzés folyamán tanultakat a műszaki kiképzés többi ágazatainál és gyakorlati értékkel bíró kitűzési és szelvényezési munkák végrehajtásával fokozzuk az utász alapismereteit. **178.**

Különösen a tiszteseket és a 150. pont a) bekezdése értelmében kiképzendő utászokat oktassuk e kiképzési ágazatban behatóan.

179. b)-hez. A vizenjárásban való kiképzés minden egyéb, a vizen végrehajtandó munkának az alapja és elengedhetetlen előfeltétele az utász- és hídépítőalakulatok használhatóságának és értékének. **179.**

A vizenjárásban való kiképzés az utász és híd-
építő alakulatok legnehezebb és a legtöbb gyakorlást
követelő kiképzési ága. Ősztönszerű, helyes cselekvés,
a vizen való legnagyobbfoku ügyesség, legszívósabb ki-
tartás az evezésben képesítik az utászt arra, hogy a
legnehezebb vízviszonyoknál és erős ellenséges beha-
tásnál is derekasan megállhassa a helyét.

A vizenjárásban való kiképzésre ezért a legna-
gyobb súlyt kell helyeznünk.

180. **180. c)-hez.** Az erőszakos folyamátkel-
lések végrehajtása az utászcsapat *fő-
hivatása*. A siker alapfeltételei: a vizenjárásban való
alapos kiképzés és mindama munkáknak sulykolás-
szerű gyakorlása, melyek erőszakos folyamátkelésekkel
kapcsolatosan előfordulnak.

A vizen való erőszakos átkeléseket rendszeren szab-
ványos anyaggal, néha azonban helyiszokásos vizi-
járművekkel és szükséganyagból készült gyorsbűrűkkel
is gyakoroljuk.

A tagokkal való áthajózást az utászcsapatnak
különösen az utászhadihídanyagból összeállított evezős-
tagokkal — kell gyakorolnia.

Szabványos hajókon (38 és 45 tonnás) építendő
kompoknak az összeállítását és kezelését a hídépítő
alakulatoknak kell gyakorolniok.

Erőszakos folyamátkeléseket, áthajózásokat, a harc-
téri viszonyoknak megfelelően, gyakoroljunk sokszor
éjjel is.

A nyári áthajózási gyakorlatokat alapos iskolázással
már a téli kiképzési időszak alatt készítsük elő.

A rohambűrűk építését, az árkásalakulatokon kívül,
csak az utászcsapatnak kell gyakorolnia.

181. d)-hez. A különböző hadihíd- **181.**
anyagok hídverésnél vagy vashídépítés-
nél való gyors és biztos kezelése magas kiképzési
fokot követel a műszaki csapatoktól.

A vizenjárásban és horgonyvetésben különösen
utász- és hídépítőalakulatoknál való alapos iskolázás
a leglényegesebb előfeltétel e szolgálat sikeres el-
látásához.

A hadihídverést és a vashadihidépítést gyakoroljuk
alaposan, — amennyire ez a szárazon lehetséges — már
a téli kiképzési időszak alatt.

Az éjjeli gyakorlatoknak e kiképzési ágazatban
való fontosságát minden parancsnoknak a kiképzési
tervezet szerkesztésénél szem előtt kell tartania.

Szabadmenetű vizigyakorlatoknak erőszakos fo-
lyamátkezelési gyakorlatokkal, áthajózásokkal, hídverések-
kel vagy vashadihidépítésekkel történő egybekötésével,
továbbá az utászcsapatnak fogatolt (gépvontatású) hadi-
hídoszlopokkal való gyakorlataival kell a harcszerű
kiképzést emelnünk.

A motoros vontatóerő lényeges kellék a műszaki
csapatok hivatásbeli működésénél, ezért a motoros
vontatást mind szárazon, mind vizen gyakran kell
alkalmaznunk.

A hadihídverés és vashadihidépítés keretébe tartozó
szabványos munkákat sulykoljuk. A ritkábban előforduló
nem szabványos munkák gyakorlására is adjunk
alkalmat. Ezeknek sulykolásszerű gyakorlására azonban
ne pazaroljunk időt.

182. e)-hez. Az erődítési munkák végre- **182.**
hajtása az utászcsapatnak egyik fontos feladata; az
elérendő kiképzési fokot az «*Erődítési utasítás*» 1. füzeté-
nek 15. e) pontja határozza meg. A különleges műszaki

csapatokat ugyanezen utasítás 15. h) pontja értelmében kell az erődítési munkákban kiképeznünk.

Tartós harcállások építésénél az utászcsapat segítsen rendszerint a harcoló csapatoknak az erődítési munkában. Ilyenkor, mint a hevenyészett erődítésnél is, elsősorban a műszaki szakképzettséget követelő munkák elvégzése a hivatásuk. Ezért békében is főleg ezekben a munkákban gyakoroljuk őket.

Különleges alkalmakkor, állásharcban, szükségessé válhat az aknaharc (*H. Sz. I. 69. §.*); ezért, ha szűkebb mértékben is, ezt is gyakorolnunk kell.

Állásharcban az utászcsapatnak különféle műszaki vállalkozásokat is kell majd végrehajtania, melyeknél a többi fegyvernemekkel kell együttműködni; ilyen gyakorlatok végrehajtására minden kínálkozó alkalmat használjunk ki.

Ellenséges és saját akadályoknak a roham előtt való eltávolítása, ellenséges tészeknek felrobbantása, elfoglalt ellenséges állásrészeknek (előretolt támpontoknak) védelemre való gyors berendezése lesznek az e kiképzési ágazat körébe eső vállalkozások, melyeket békében is gyakorolnunk kell.

Tartós harcállások építésében és az aknaharcban főleg az altiszteket és tiszteseket kell annyira kiképeznünk, hogy részlegvezetőkként alkalmazhatók legyenek. Az utásznál elegendő, ha a kiképzés alatt általános fogalmat nyer ezekről a munkálatokról.

Az aknaépítéshez szükséges mérőeszközöknek (műszereknek) kezelése a tisztek feladata.

183. *f)*-hez. **183.** A harctéren adódó minden robbantási feladatot mindegyik műszaki csapatnak kell megoldani tudnia.

A robbantás célja: valamely műtárgynak elrombolása vagy megrongálása, továbbá akadályok eltávolítása vagy létesítése. Néha a robbantási munkák valamely más műszaki feladatnak mellékmunkájaként szerepelhetnek.

Altisztek és lehetőleg tisztések is értsenek egyszerű robbantási feladatok önálló megoldásához.

Karhatalmi alkalmazásban a nagyobb és fontosabb, gyakorlatok alkalmával pedig minden robbantási munka vezetője mindig tiszt legyen, ki nemcsak a biztos sikerért, hanem a saját emberek (csapatok) biztonságáért is felelős.

Rombolások vagy megrongálások elvégzésére karhatalmi alkalmazásban rendszerint rövid lesz az idő és sokszor veszélyes körülmények között kell azokat a siker teljes biztonságával végrehajtanunk. Ezért a tisztnek tudnia kell a robbantásra vonatkozó összes utasításokat; a legénységet pedig képezzük ki arra, hogy a tisztnek ilyen munkában hathatósan segídekezhessék.

Az utász- és hidépítőalakulatokat rögtönzött uszóaknák készítésében, alkalmazásában és megsemmisítésében is ki kell képeznünk.

184. g)-hez. A szükséganyaggal való **184.** áthajózás előgyakorlata a helyi szokásos vízijárművekkel való vízenjárás.

Erre a kiképzési ágazatra nem kell sok időt fordítanunk, ha az utászok a szabványos anyaggal való áthajózást jól elsajátították.

Uszályhajóknak és nagy helyiszokásos hajóknak áthajózásra való berendezését és az ezekkel való átha-

józást a hídépítőalakulatoknak kell gyakorolniok, vonatőröként ilyenkor gőzhajót használjanak.

185. **185. h)-hoz.** A szükséghidak építése a műszaki csapatoknak igen fontos kiképzési ága.

Az utászcsapatot főleg a könnyű és a nehéz szükséghidak építésében, a hídépítő alakulatokat ezenfelül a félállandó jellegű hidak építésében is képezzük ki.

Minden műszaki századnak az adódó bármilyen szükséghidépítési feladatot megoldani kell tudnia, ha a kellő segédeszközök meg vannak hozzá.

186. **186. i)-hez.** A közlekedési vonalak építésében, helyreállításában és karbantartásában való kiképzés legyen lehetőleg gyakorlati; tartsuk szem előtt, hogy sokszor egyszerűbb eszközökkel kell majd gyorsan és a célnak megfelelően az ilyen munkákat elvégeznünk.

A kiképzést a «*Közlekedési vonalak építése és karbantartása; közúti és vasúti járművek*» című utasítás szerint hajtsuk végre:

Hasznavehetetlenné tett közlekedési vonalaknak üzemképesé tétele rendszerint e vonalak műtárgyainak helyreállításából fog állani.

U t a k. Az előforduló útépítési munkáknál a műszaki csapatok rendszerint a bevezető munkákat (méréseket, kitzéseket, szelvényezéseket) végzik, míg a többi munka és a felépítmény-munka végrehajtására lehetőleg munkásosztagokat (polgári munkaerőket) fognak alkalmazni. Ezek munkájánál a műszaki katona részlegvezetőként és előmunkásként szerepelhet.

A műszaki csapatot tehát az útépítés összes munkáiban ki kell képeznünk.

V a s u t a k. A vasútépítő szolgálat vasútvonalak

műtárgyainak helyreállításán kívül elrombolt vagy megrongált vasúti al- és felépítmények, állomás- és forgalmi berendezések helyreállításából, bővítéséből és územbehelyezéséből, vagy pedig meglévő vasúti vonal-hálózat kiegészítéseként új vasúti vonal építéséből tevődik össze. Utóbbiak lehetnek rendes nyomtávu vasutak, benzinmotoros vagy villanymotoros, esetleg gőzmozdonyos vontatású tábori keskeny nyomtávu vasutak, valamint tábori görpályák.

Rendesen a rendes nyomtávu vasutaknál sokkal gyorsabban építhető keskeny vágányu vasutakat fogjuk igen gyakran alkalmazni.

Néha meglévő vasútvonalaknak az átfektetése válik szükségessé, pl. elrombolt alagutak megkerülésére.

Sodronykötélpályák. Habár a sodronykötélpályák építése a különleges műszaki kiképzési ágazatok közé tartozik, mégis a jövőben való igen fontos szerepük miatt minden műszaki tiszttől meg kell követelnünk, hogy egyszerűbb, de főleg szabványos kötélpályák építéséhez értsen.

187. k)-hoz. A vízépítési munkák, mint **187.** az út-, vasút- és hídépítések mellékmunkái fognak adódni, azonban mint önálló part- vagy árvízvédelmi munkák szükségessé is válhatnak.

Az árvíz vagy gátszakadás beálltánál vagy veszélyének fennforgásánál a szükséges árvédelmi munkák a műszaki csapatoknak fontos feladata.

Vízépítési munkálatok folyamatszakaszoknak szállítási vonalként való berendezésével kapcsolatosan is adódhatnak.

188. l)-hez. A tábormunkák keretébe eső **188.** feladatok helyes és célszerű megoldása, főleg a tisztek,

altisztek és részlegvezetők szakszerű munkavezetésén és a század ipari szakmunkásainak helyes alkalmazásán fog mulni. Ezért főleg az altiszteket és tiszteseket oktassuk e kiképzési ágazatban, az utászok pedig nyerjenek e munkákról általános tájékoztatást.

Vizellátási munkák gyakorlására is keresnünk kell az alkalmat.

ZMNE

Egyetemi Központi Könyvtár

84715909

Az ujonc kiképzése.

1. §. Általános szabályok.

1. Az ujoncnak **alapos**, szakszerűen vezetett és fokozatosan előrehaladó, gondosan az egyes ember egyéniségéhez mért kiképzése és nevelése az utász használhatóságának az alapja.

Az ujonckiképzésnél elkövetett mulasztást és felületességet az egyes utász további kiképzésénél alig pótolhatjuk.

2. A kiképzéssel megbízott tiszt mellé **oktatóként** olyan derék, körültekintő, szigorú, de emberséges altiszteket (tiszteseket) osszunk be, akik türelmesek, szorgalmasak és emberismerők. Oktatósegédekül alkalmazzuk azonkívül megfelelő számban a már hosszabb ideig szolgáló legtügyesebb utászokat.

Az oktatók az ujonckiképzés alatt dolgozzanak mindig *ugyanazokkal az ujonccokkal*. Egy oktatónak azonban nem kell okvetlenül az összes kiképzési ágakat oktatnia. Alkalmazzuk őket egyéni és oktatási ágankint mutakozó hajlamaik és rátermettségük szerint.

Az oktatókat és segédoktatókat erre a fontos szolgálatra alaposan készítsük elő. Különösen az oktatási módszer az, melyre ennél az előkészítésnél súlyt kell helyeznünk. Vessük az emlékezetükbe, hogy

csak az ujonc testi és szellemi egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodó kiképzési módszerrel fognak eredményt elérhetni (125. pont).

Az általános előkészítésen kívül az ujoncszakasz parancsnokának naponként *meg kell beszélnie az oktatókkal azt az anyagot, mely másnap az oktatásnál sorra kerül.*

3. 3. Műszaki csapatoknál az ujonckiképzés két irányú:

I. Általános katonai és gyalogsági ujonckiképzés; (a szabályzat a továbbiakban röviden «gyalogsági ujonckiképzésnek» fogja nevezni) és

II. Műszaki ujonckiképzés.

I. A gyalogsági ujonckiképzés.

2. §. Általános irányelvek.

4. 4. A gyalogsági ujonckiképzés célja, hogy az embert határidőn belül puskásharcosként «*hadrafogható katoná*»-vá alakítsa.

A puskásharcosként hadrafogható katonától megköveteljük, hogy a szakaszon belül a laktanyában, a zártrendben és harcban is minden tekintetben megállja a helyét.

Ezért az alapvető erkölcsi nevelés mellett

a) ismernie kell:

a szakasz keretén belül előforduló fegyvereket alaposan;

a géppuska szükségszerű kezelését;

a legfontosabb hadicikkeket, az általános hivatás- és álláskötelmeknek és a bel- és őrszolgálatnak alapelveit;

a legfontosabb kürtjeleket;
 nagy vonásokban a hadsereg szervezetét,
 csapattestének tagozását és hivatását, továbbá
 azon belül az összes előjáróit;

b) tudnia kell éjjel és ködben is:

a szakasz keretében előforduló fegyverek alkalmazását,

a gázárc használatát,

a puskásharcos magatartását zártrendben és harcban,

a harctéri szolgálatban reá háramló kötelességeket,

az előjárókkal és feljebbvalókkal szemben való szabályszerű viselkedést;

c) önállóan kell lennie:

egészségének ápolásában; fegyverzetének, felszerelésének és ruházatának karbantartásában; az öltözködésben, málházásban és a laktanyarend betartásában.

5. Az ujoncokat századonként külön szakaszba osztjuk be. A kiképzést a századparancsnok irányítása mellett különösen tapasztalt, a kiképzésben jártas tisztre bízuk.

Ha kevés az ujonc, akkor zászlóaljankint alakítsunk egy-egy szakaszt. Ilyenkor valamely századparancsnokot külön kell az irányítással megbízunk.

6. Az oktatók, segédoktatók és kürtösök mindig *hátbőrönd nélkül* vonuljanak ki. **6.**

7. A rajkiképzés alatt az ellenség és saját csapatok jelzésére szükséges legénységet és készülékeket, a szakasz kiképzés alatt pedig egyes géppuskákat is bocsássanak az előjárók szükség szerint az ujonczszakaszparancsnok rendelkezésére. **7.**

3. §. Kiképzési tervezet.

8. 8. A gyalogsági ujonckiképzés időtartama **3 hónap.**
9. 9. Az ujoncok kiképzésére az ujoncszakaszparancsnok szerkesszen a századparancsnok irányítása mellett jól átgondolt alapos „*Általános ujonckiképzési tervezet*“-et.
- Ebben a tervezetben a helyőrség viszonyait és eddigi tapasztalatait értékesítse és időszakokat határozzon meg, melyeken belül az ujonc a kiképzésnek előre megállapított fokait érje el.
10. 10. Az „*Általános ujonckiképzési tervezet*“ összeállítását a következő elvek befolyásolják :

A) Időszakbeosztás.

a) Az első hat hét alatt az ujoncot egyenkint és félrajban puskásharcosként kell kiképeznünk és el kell vele sajátíttatnunk a raj zárt- és harcrendjét.

b) A hetedik és nyolcadik héten az ujoncnak el kell sajátítania a raj harceljárását és a szakasz zárt- és harcrendjét is meg kell ismernie.

c) A kilencediktől a tizenkettedik hét végéig az ujonc fejezze be a rajkiképzést és sajátítsa el szükségszerűen a szakasz harceljárását ; továbbá a géppuska szükségszerű kezelésében is ki kell képeznünk.

A tizenkettedik hét végén legyen az ujonc karhatalmi szolgálatban szükségképen alkalmazható és őrszolgálatba vezényelhető.

B) Foglalkozási idő.

a) *Gyakorlatozásra* szenteljünk :

az első két héten naponként 4 órát,

a harmadik és negyedik héten naponként 5 órát,

az ötödik héttől pedig naponként 6 órát.

b) *Elméleti oktatásra* naponta délután 1 órát szenteljünk, a napirendben meghatározott foglalkozási időn belül.

A napi gyakorlási időt csak abban a ritka esetben és akkor is csak tisztek felügyelete alatt szabad büntetésképpen meghosszabítanunk, ha hanyagság vagy a jóakarát hiánya félreismerhetetlen.

C) Kiképzési ágak.

a) *Testnevelés* : az általános testnevelési gyakorlatokra az első időben fordítsunk sok időt (merevség megszűntetése, egyensúlyba jutás).

Minden zártrendben és harcrendben való gyakorlatozást készítsünk elő későbbben is gondosan, általános testnevelési gyakorlatokkal és katonai terepsporttal (zökkenés nélkül való átmenet a testnevelésből a fegyverrel való kiképzésbe).

Ahol a vizigyakorlótéri viszonyok megengedik, kedvező időjárás esetén oktassuk az ujoncot *sportszerűen* a ladikjárásban, már a gyalogsági ujonckiképzés alatt, azonban csak olyan mértékben, hogy a rendes kiképzés menete kárt ne szenvedjen. Egyéb, a műszaki szakmába vágó gyakorlatokat a gyalogsági ujonckiképzés alatt mellőzzünk.

A ladikjárás oktatását a keményebb idő beálltával szüntessük be.

A ladikjárásra szánt időn kívül egész délelőttöket vagy egész délutánokat csak a testnevelésre fordítanunk nem szabad.

A ladikjárás sportszerű oktatását egybeköthetjük olyan kirándulásszerű menetgyakorlatokkal, melyek a vizigyakorlótéren fejeződnek be (lásd alábbi b) pontot).

A közelharckiképzést az első héten kell kezdeni fegyver nélküli előkészítő gyakorlatokkal. Naponta eleinte $\frac{1}{2}$, később 1 órán át gyakoroljunk, míg az elemeket az ujonc elsajátította.

b) Menetteljesítményekre való edzés. Az ujoncot vigyük minél előbb a terepre. Rendezzünk a helyőrség környékén többórás menetgyakorlatszerű kirándulásokat. Ezekben teljesen *fesztelen vezetés mellett* (tehát nem sorban és rendben), társalgás közepette ismerje meg az ujonc a környék terepét és katonai építményeit, tanulja meg a tereptárgyak elnevezését, fedezékek megítélését és felhasználását. Azonkívül használjuk fel a kirándulásokat a kutató és jelentőfutó szolgálat elsajátítására, látó, figyelő, távbecslő és halló gyakorlatokra, sportjátékokra.

Ilyen kirándulások alkalmával érintsük néha a műszaki gyakorlótereket is és tartsunk fesztelen formában oktató megbeszélést az ottlévő műszaki anyagról, felszerelésről, katonai műszaki munkálatokról és a gyakorlótéren lévő mintaépítményekről. Ezáltal keltsük fel az emberek érdeklődését és előszeretét a katonai műszaki munkák iránt.

Edzés céljából fordítsunk az ötödik héttől kezdve hetenkint egy napot teljesen a terepen való tartózkodásra, oktatásra és gyakorlatozásra. Az étkezést is ilyenkor célszerűen a terepen fogyaszthatjuk el.

c) **Lőkiképzés.** A «*Lövésütés*» találatokfüzetének «szoktató lövés» lögyakorlatát azokkal az ujonccokkal, kik kellő előismeretekkel jönnek a csapathoz, végeztessük el az első napokban.

Az előkészítő lövőkutatást kezdjük meg, amint az ujonc puskáját megkapta és szenteljünk a lőkiképzésre minden gyakorlati napon időt.

A légpuskával való lövést a harmadik héten, a puskával való gyakorlólövést a negyedik héten kezdjük meg.

d) **A harc kiképzést** a csatárrá való kiképzés alapján már az első napokban kezdjük el olyan ténykedésekkel, melyekhez fegyver nem kell. Később haladjunk a fegyverrel való kiképzés mértéke szerint, avval párhuzamosan. Különben e §. A) alfejezete ad útmutatást az elérendő cél tekintetében.

e) **A gázálarc használatát** minden egyes ténykedésnél (kivéve futásnál) mind zártrendben, mind harcgyakorlatoknál akkor vegyünk elő, ha nélkülük az ujonc már megfelelő biztonságra tett szert.

f) **A hordozható műszaki felszerelésnek** a gyalogharcban való alkalmazásáról tájékoztassuk az ujoncot és szoktassuk őt a harci ténykedések közepette is fedezékek készítésére. A rejtőzést is oktassuk már a kiképzés elejétől kezdve.

g) **A harctéri szolgálatot** a kilencedik hét befejeztével teljes egészében ismernie kell az ujoncnak. Azután már csak ismétlés tárgyát képezze.

h) **Az erkölcsi erők fejlesztésére** az első hetekben több időt fordítsunk, hogy ezek az ujoncban mielőbb megszilárduljanak. (Előadások, ének, szavatok és minden kínálkozó alkalom megragadása.) A hazafias igyekezet, a becsületérzés, a nemes becsvágy és a fegyelem és rendérzék felébresztése a fontos.

i) Nagy súlyt kell már a második héttől kezdve arra helyezni, hogy a megtanult anyagot az ujonccokkal **éjjel is** gyakorolhassuk.

k) **Az irni-olvasni nem tudókat** a foglalkozási időn kívül tanítsuk; a többieknél írás, olvasás és számolásra a foglalkozási időn belül adjunk hetenkint egy órát.

l) Minél előbb tanítsuk meg az ujoncot a *szabályos testtartásra és tiszteletadásra*, hogy szabad kiemenőben részesülhessen. (Eleinte oktatók vezetése alatt, később egyenként.)

D) Öltözet és felszerelés.

a) *Az első két héten:* kényelmes öltözet. A puskát csak ki- és bevonulás alatt hordja az ujong. Rövid ideig gyakorlatozzék is vele.

b) *A harmadik és negyedik héten:* a puskát és szerelvényt hordja az ujong a gyakorlatozási idő nagyobb része alatt.

c) *A negyedik héttől kezdve* viselje az ujong eleinte a ki- és bevonulások alatt, később fokozatosan a gyakorlatozás rövidebb-hosszabb ideje alatt a hátröndöt is.

d) *Az ötödik héttől kezdve* az ujong időnkint vonuljon ki teljes tábori felszereléssel (a hordozható műszaki felszerelés elhagyásával) és növekvő megterheléssel.

e) *A kilencedik héttől kezdve* az ujoncot vonulassuk ki többször a teljes tábori felszereléssel, beleértve a hordozható műszaki felszerelést is.

11. 11. Az *«Általános ujonckiképzési tervezet»* az egyes időszakokon belül legyen idő- és anyag-

beosztás tekintetében annyira ruganyos, hogy könnyen alkalmazkodhassék az előre nem látható időjárási viszonyokhoz.

12. Az «*Általános tervezet*» alapján az ujoncszakaszparancsnok állítson össze egy-egy hétre szóló «*Részlettervezet*»-et, mindennap pedig készítse a következő napra szóló «*Gyakorlójegy*»-t. Az előbbi, a hét folyamán előveendő anyagot ölelje fel áttekinthető módon, az utóbbi pedig, időbeosztással azt az anyagot, melyet a következő nap akar a szakaszparancsnok gyakorolni. Tartalmazza továbbá az öltözetre és felszerelésre vonatkozó adatokat és a gyakorlat helyét is.

A «*Gyakorlójegy*» alapján töltsse ki a szakaszparancsnok azután a «*Foglalkozási napló*»-t.

13. A tervezet szerinti kiképzési időbe ne számítsuk be az ujoncok bevonulása után következő három napot. Ezeket fordítsuk «*előlélesztő munká*»-ra (ujoncok fogadása, megvizsgálása, állománybavétel, beosztás, beöltöztetés az előljárók neveinek oktatása, szobarend ismertetése, stb., stb.).

4. §. Eljárás a kiképzés alatt.

14. Az ujoncszakaszparancsnok és az oktatók minél előbb ismerjék meg vizsgáztatás útján alaposan ujoncaikat tehetség, műveltségi fok, előző hivatás és testi rátermettség, főleg látás és hallás tekintetében, hogy az egyéniséghez mért oktatás alapjait megszerezzék.

A vizsgáztatás útján szerzett adatokat az ujoncszakaszparancsnok vezesse be névjegyzékébe és egészítse ki *fesztelen érdeklődés útján* az ujonc előlé-

téről és családi viszonyairól, gondolkodásmódjáról, megfigyelés és az oktatókkal tartott értekezletek útján pedig képességei fejlődéséről, magaviseletéről, szorgalmáról és haladásáról szerzett észleletekkel.

A megítélés megkönnyítése mellett az ujonc bizalmának megszerzése e fáradozás jutalma.

- 15.** **15.** Türelemmel és elnézéssel oktassunk. Durva bánásmód megsemmisíti a becsületérzést, sokszor konokságra vezet. A jó szó gyakran többet ér a büntetésnél.

Restséget, rosszakaratot és makacsságot szigorúan toroljunk meg.

- 16.** **16.** *A testi követelmények* rendszeren szokatlan megerőltetést jelentenek az ujoncoknál. Ezért a legnagyobb elővigyázattal kell azokat fokoznunk, nehogy a test szoktatása és erősítése helyett, túlhajtott követelésekkel hátortalanságot, félszegséget és fegyvelemesökkenést idézzünk elő.

- 17.** **17.** Az eredményes oktatás feltétele a *figyelem és érdeklődés felébresztése és ébrentartása.*

Az egyszerűsége, könnyű megérthetősége, szemléltető módszerre, fokozatosságra, változatosságra és elevenségre legyen az ujonc kiképzése alatt különösen gondunk.

- 18.** **18.** *A hadicikkeket és fegyverhasználat szabályait a szakaszparancsnok maga magyarázza meg.* A magyarázott dolgokat ismételtessük, hangos beszédet és rövid kifejezésmódot követelvén az ujonctól.

- 19.** **19.** *A gyakorlati kiképzésnél* az ujoncokat legfeljebb félraj nagyságú csoportokba osszuk be. Minden csoportnak adjunk külön oktatót és segédekét.

Az ügyetlen és nehézkes ujoncokat osszuk be a legderekabb oktatókhoz.

20. Az *alaki gyakorlatoknál* a legnagyobb szigorral követeljük meg a szabatosság elérése érdekében *minden részletnek pontos és helyes végrehajtását.* **20.**

21. Oktassuk eleinte a gyakorlatokat *vezényszó nélkül.* Az oktató először egyenkint, később több emberrel egyszerre iskolázza a gyakorlatot. **21**

Az oktató minden gyakorlatot lassan, ütemekre osztva és röviden magyarázva mutasson be. Az ujoncok ismételjék a gyakorlatot az oktatók és segédek felügyelete alatt, kik az észlelt hibákat helyesbítessék. Célszerű, ha az ujoncokat kétsorban, egymással szemben gyakoroltatjuk. Közben egymásnak vezényelhetnek is.

Az oktatás alatt csak okvetlen szükség esetén segítsünk közvetlen érintéssel az ujoncnak.

Amíg az ujonc gyakorol, mindig szabályos tartásban és teljesen megfeszített erővel tegye azt. Lagymatag munkát ne tűrjön az oktató. Különösen a szabályos állásra figyeljen az oktató folytonosan, nehogy az ujonc később ki nem küszöbölhető szokásokra tegyen szert.

22. Ha az ujonc az egyes fogásokat és mozdulatokat vezényszó nélkül már helyesen tudja végrehajtani, akkor térjen át az oktató *a vezényszóra való gyakorlásra.* Az utászokat ilyenkor már rendszeres térközzel állítsa sorba. **22.**

Először lassú ütemben gyakoroljunk, azután fokozzuk az ütemet a menetütem gyorsaságára.

23. Ha egyik-másik ujonc hibásan hajtja végre a fogást vagy mozdulatot, *isméltessük azt vele egyedül.* **23.**

- 24.** **24.** Az ujonckiképzést tarkítsuk néha játékokkal és versenyfeladatokkal.
- 25.** **25.** *Használjunk fel minden alkalmat arra, hogy az ujonc lássa a testvérfegyvernemeket és megismerje azoknak a fegyvereit és fegyvereik hatását.*
- 26.** **26.** A kiképzés alatt különösen arra ügyeljünk, hogy az ujoncokban a katonai hivatás iránt a kedvet és örömet egyre jobban kifejlesszük, hogy utász voltakra büszke, jókedvű és edzett utászok váljanak belőlük.

II. A műszaki ujonckiképzés.

5. §. Általános irányelvek.

- 27.** **27.** Az utász a gyalogsági ujonckiképzés befejeztével gyalogsági szempontból «*puskásharcos*»-ként hadrafogható ugyan, de műszaki szakképzettség tekintetében még «*műszaki ujonc*»-ként szerepel. A gyalogsági ujonckiképzés után a műszaki ujonckiképzésnek kell következnie.

Kezdetét veszi január elején és a «*műszaki hadrafoghatóság*» elérésével szeptember végén fejeződik be.

A műszaki ujonckiképzés a műszaki század keretében történik és két egymástól élesen elválasztható részre oszlik:

1. a téli kiképzési időszakra és
2. a nyári kiképzési időszakra.

1. Téli kiképzési időszak.

6. §. Általános határozványok.

28. A téli kiképzési időszak a műszaki ujoncot a nyári (gyakorlati) kiképzési időszakra készítse elő. A téli iskolázás adja meg az ujoncnak a műszaki *alapfogalmak ismeretét* és alkalmat nyújt az alapvető műszaki gyakorlatok elsajátítására is. 28.

A téli időszakra a műszaki ujoncokból a századon belül rendszerint két iskolát állítunk fel (lásd «*Utastítás a csapatiskolák számára*»):

- a tisztesselőképző és
- a legénységi iskolát.

Az előbbibe osszuk be mindazokat a műszaki ujoncokat, kiknél meg van a remény arra, hogy rövidesen tisztesekké továbbképezhetők (tiszteparajadék), *az utóbbiba* az ujoncok megmaradó részét osszuk be.

A tisztesselőképző iskola vezetője mindig az ujoncszakasz parancsnoka legyen. *A legénységi iskola* vezetésével valamelyik másik tisztet vagy pedig az ujonckiképzők közül a legtapasztaltabb altisztet bízva meg a századparancsnok.

Az ujonciskoláknak irányítása és ellenőrzése a századparancsnokra (kis ujonclétszámnál: a zászlóaljankint egyesített ujonciskoláknál az irányítással külön megbízott századparancsnokra) hárul.

29.

7. §. Kiképzési tervezet.

29. A téli iskolák vezetői szerkesszenek a «*M. Gy. Sz.*» és az «*Utastítás a csapatiskolák számára*» alapján a századparancsnok irányítása mellett alaposan átgondolt «*Általános kiképzési tervezet*»-et.

A) Időszakbeosztás.

A téli ujonciskolák *időtartama* 3 hónap.

Mind az elméletileg oktató, mind a gyakorlatilag végrehajtandó tananyagot osszuk el egyenletesen 3 hónapra. Azonban adjunk annyi ruganyosságot az egész tervezetnek, hogy a kedvezőtlen időjárás miatt esetleg elmaradt gyakorlati kiképzést kedvező időjárás beálltával pótolni tudjuk.

A *kiképzési időt* (%-ban kifejezve) az «*Utastítás a csapatiskolák számára*» szerint következőképen osszuk el a kiképzés fő ágazataira:

1. elemi oktatás (írás, olvasás számolás), földrajz, történelem (a tananyagot és tancélt az «*Utastítás a csapatiskolák számára*» szabja meg, külön a tiszteselőképző és külön a legénységi iskola számára); erkölcsi nevelés: 12⁰/₀;

2. általános katonai és gyalogsági kiképzés (gyakorlati és elméleti), az *1. füzet 151.—161. pontjai* és az «*Utastítás a csapatiskolák számára*» szerint: 35⁰/₀;

3. műszaki kiképzés (gyakorlati és elméleti): 53⁰/₀.

A gyalogsági gyakorlati kiképzésre (zártrend, harcrend, harceljárás) fordítsunk a 2. alatt meghatározott

időből *hetenként egy délelőttöt*. A 8. alatt meghatározott időnek általában felét szánjuk a gyakorlati műszaki kiképzésre.

B) Foglalkozási idő.

A téli kiképzési idő alatt fordítsunk naponta a kiképzésre 6 és $\frac{1}{2}$ órát (lásd «*Utasítás a csapatiskolák számára*»).

A foglalkozási idő túllépésére vonatkozólag lásd a) melléklet 10. pontját.

C) A műszaki kiképzés ágai.

A műszaki ujonc elméleti oktatására (tisztesselőképző iskola és legénységi iskola) vonatkozó részletes határozványokat az «*Utasítás a műszaki csapatiskolák számára*» tartalmazza.

A téli kiképzési időszak alatt a műszaki ujoncnak azonban nemcsak elméleti oktatásban kell részesülnie, hanem el kell gyakorlatilag sajátítania azokat az alapvető munkálatokat is, melyeknek gyakorlati tudása a nyári kiképzés megkezdésénél elengedhetetlen.

Az alább felsorolt kiképzési ágazatokban iskolázzuk annak a kiképzési fokozatnak megfelelő mérvben a műszaki ujoncot, melyben őt részesíteni akarjuk. (Tisztesselőképző iskola, legénységi iskola.)

Ez a melléklet az egyes kiképzési ágazatoknál *klvonatosan* sorolja fel a tisztesselőképző iskolában oktatandó tananyagot. Az oldalvonással megjelölt részeket a legénységi iskolában is oktassuk.

Azokat a műszaki munkálatokat, melyeket az egész legénységnek kell a téli kiképzési időszak alatt is *gyakorlatilag* végrehajtania, ez a melléklet külön ki fogja emelni.

Az utászcsapat műszaki kiképzésének ágai.

a) Műszaki alapismeretek és anyagismeret.

Tananyag:

mértani alapfogalmak; egyszerű kitűzések; föld- és burkolómunkák; építőanyagok ismertetése;

egyszerű mértani feladatok megoldása; szelvényezések; szelvényvázak készítése; lépcsőmérések.

Gyakorlatilag oktassuk a kötélkötéseket.

b) Utászhadihídanyaggal végrehajtott vizen való átkelés és áthajózás. Alapos oktatással készítjük elő a nyári gyakorlati kiképzési időszak alatt végrehajtandó és ennek az ágazatnak keretébe tartozó gyakorlatokat. Az oktatás tárgya: erőszakos folyamátkelés előkészítő munkálatai, az átkelés végrehajtása; az áthajózási tagok fajai és összeállításuk; állandó vonalú áthajózások általában.

c) Utászhadihídanyaggal való hídverés. Az oktatás tárgya:

a hadihídanyag pontos ismertetése; hadihídoszlop, pontonoszlop, kísérelégénység; hadihídcsoportok; szabványos hídverési munkálatok az illető iskolának megfelelő részletességgel;

nem szabványos munkálatok általában.

Gyakorlati oktatás tárgyát képezzék:

kötélkötések, rövidkötéldobás, horgonykötél fektetése és dobása;

hadihídcsosi megrakása, pontonok hordása; bakhídverés szárazon (szabványos, nehéz és keskeny hadihidak verése) és az ezzel összefüggő összes munkák teljes kiméretben (ú. m. aljzatok kicserélése, hídmegerősítés, hidpálya emelése és süllyesztése, hidmegszállás átkelésnél);

építőtag összeállítása, bakoknak az építőtaggal való beépítése (utóbbi síneken járó kocsikra legyen felszerelve) és

pontonoknak szabványos úszóaljzatként való berendezése.

d) Erősítés és aknaharc. Az *«Erősítési Utasítás»* 1. füzet 15. e) pontjának értelmében oktassuk utászainkat az iskolának megfelelő kiméretben.

Az aknaharc alapelveit és célját általában ismertetessük.

e) Robbantás. Ismertessük:

a század felszereléséhez tartozó robbantó- és gyújtószerkeket; az alapfogalmakat és elnevezéseket; a robbantó- és gyújtószerkekek kezelését és káros befolyásoktól való megóvását és a legfontosabb biztonsági rendszabályokat;

a robbantóanyagok és gyújtószerkekek egymásközött való összekötését; a töltetek válfajait; a gyújtóvezetékek fektetését és gyújtását; különböző anyagok és szerkezetek robbantását általában.

f) Szükséghidak építése. Oktatás tárgya:

alapfogalmak és elnevezések; a híd főalkatrészei; álló- és úszóaljzatok válfajai;

úszóaljzatok berendezése; áteresztők; emelő és süllyesztő berendezések.

Szükséghidak építésével kapcsolatosan oktassuk a különböző helyi szokásos vízijárművek szerkezetét

és berendezéseit, ismertessük továbbá általában a szükséganyaggal való áthajózást.

Gyakorlatilag oktassuk:

a kötözött bakok összeállítását és kötözését;
a gyalogosok és lovasok számára szolgáló bürüknek szárazon való építését;

a cölöpöző állványok kötözését, felállítását;

a cölöpöző szerkezetek összeállítását.

g) Közlekedési vonalak építése, helyreállítása és karbantartása. Főleg az útépitést oktassuk;

az utak válfajai; alapfogalmak és elnevezések ismertetése;

az al- és felépítmény munkái; a vízlevezetés különböző módjai.

h) Vízépítés-ben a partvédelem fontosabb munkáit, különösen pedig az árvizeknél előforduló munkálatokat oktassuk.

i) A tábormunkák fontosabb részeiben tájékoztassuk utászainkat.

A hídépítő alakulatok műszaki kiképzésének ágai.

a) A műszaki alapismereteket és anyagismeretet olyan mértékben oktassuk, mint az utászcsapatnál.

b) Szabványos hajókból összeállított kompokkal való áthajózások. Ezt a kiképzési ágazatot alaposan iskolázzuk

a motoros vontatás szabályaival együtt.

A helyi szokásos, továbbá uszályhajókból építendő kompok összeállítását és kezelését is ismertessük általában.

c) Közuti vashadihidanyagokból való hídépítés. A szabványos munkákat az illető iskolának megfelelő részletességgel alaposan, a nem szabványos munkákat általában iskolázzuk.

Gyakorlatilag oktassuk:

a kötélkötéseket, a rövidkötéldobást, a horgonykötél fektetését és dobását, a horgonylánc- és drótkötélkezelést, a háromrészes pontonnak nehéz (négykaru) horgonyok vetéséhez való berendezést, a 38 és 45 tonnás hajókon való horgonykezelést;

a vashadihidtartók szerelésének részletgyakorlatait.

d) Az erődítés-t az «Erődítési utasítás» 1. füzet 15. h) pontjának értelmében oktassuk.

e) Robbantás. Olyan mértékben kell oktatnunk, mint az utászcsapatnál.

f) Szükséghidak építését hasonló módon tanítjuk, mint az utászcsapatnál. Az oktatásnál a fősúlyt a félállandó jellegű hidakra fektessük.

Gyakorlatilag oktassuk:

a kötözött bakok összeállítását és kötözését;
a cölöpöző állványok kötözését és felállítását;
a különböző cölöpöző szerkezetek összeállítását;

a nehéz tartók mozgatását.

g) Közlekedési vonalak építését, helyreállítását és karbantartását, továbbá

h) a vízépítést és

i) a tábormunkákat olyan mértékben oktassuk, mint az utászcsapatnál.

Különleges műszaki kiképzési ágazatok.

Vasutak al- és felépítményeinek munkálatai;
állomásberendezések;
vasuti jelző és forgalmi berendezések;
vasuti jelzőszolgálat;
vasuti járművek ismertetése;
kötélpályák építése.

Gyakorlatilag oktassuk:

A vasuti felépítmények nyomjelzését.
A sínek és talpfák hordását.
A sínek rögzítését, hevederek megerősítését.
A sínek hajlítását.
Az egyszerűbb pályafenntartási munkákat.

30. **30.** Jelen melléklet 15., 16. és 17. pontjait tart-
suk a műszaki ujonckiképzésnél is szem előtt.

2. A nyári kiképzési időszak.

31. **31.** A műszaki ujoncot a nyári gyakorlati kikép-
zés alatt a század többi legénységének továbbképzé-
sével együtt oktassuk és képezzük ki tovább.

Ezért a műszaki ujoncnak a nyári gyakorlati ki-
képzésére vonatkozó határozványait a szabályzat 3.
füzete adja meg, a század nyári gyakorlati kiképzésére
vonatkozó többi szabállyal együtt.

Példatár versenyfeladatok számára.

I. A gyalogsági harc kiképzésből merített versenyfeladatok.

a) A csatár tüzelőállásban fekve vagy fedezék mögött megfelelő testhelyzetben, menetöltözeten.

Szökelés előre új tüzelőállásba és néhány lövésnek harcszerű célra való leadása (kis lőtávolságon belül).

Értékelés: idő, óra szerint és találatok száma.

Hibapontok: a puskákat meg kell vizsgálnunk rongálások tekintetében.

b) Ugyanezt a feladatot rajokkal is végrehajthatjuk.

Értékelés: rajoknál az egész raj összeredménye (legrövidebb idő, legtöbb találat).

c) Kézigránátdobás (mindig célra).

Értékelés: a találatnak a céltárgyhoz való fekvése szerint.

d) Szerelvény fel- és levétele menetöltözetenél.

Értékelés: lemért idő és pontosság szerint.

Hibapontok: rendetlenség, nyitva maradt vagy helytelenül kapcsolt csattok, stb.

II. A lökiképzés keretéből merített versenyfeladatok.

a) Hibaháromszög.

b) Különböző helyzetekben verseny a puska megtöltésében.

c) Kapáslövés.

A csatár töltött puskával és bezárt zárócsapóval térdel. Rövid időre feltűnő céltárgy.

A csatár tüzel.

Értékelés körszám szerint.

d) Célváltoztatás (géppuskával) lövés leadása.

Értékelés: gyorsaság és a találat értéke szerint.

e) Távbecslés.

Különösen harcserű, mozgó és nehezen felismerhető céloknak becslése 1000 m-ig.

Értékelés: idő és becslés pontossága és helyessége szerint.

III. A harcserű lövés keretéből meritett versenyfeladatok.

Két egymás mellett fekvő egység, ugyanolyan egységet jelző céltárgyra lő. Lövészeket külön felismerhető táblák jelzik.

Az eltalált alakoknak megfelelő csatárok a tüzet beszüntetik.

Ennél a gyakorlatnál a lőszer kiutalásával, a távolságok különbözőségével, a láthatósággal (leplezés, álcázás, rejtőzés), az esélyeket ki kell egyenlítenünk.

IV. Versenyfeladatok járőrök számára.

(Jelentőfutó, kerékpáros, gyalogsági felderítő és műszaki felderítő részére.)

A felderítésre szabott időt adunk.

Értékelés: gyorsaság, a jelentés helyessége és a járőr teljessége szerint.

V. A műszaki kiképzés keretéből meritett versenyfeladatok.

a) Gyorsasági versenyvezetés ár mentén $\frac{1}{2}$ —1 km hosszban.

Értékelés: idő.

b) Átkelés.

Értékelés: idő.

c) Átkelés és kikötés egy megjelölt ponton.

Értékelés: idő, szabatosság és a kikötés pontosága.

E versenyfeladatok a különböző szabványos (rendszeresített) és helyi szokásos vízijárművekkel hajthatók végre; az evezős személyzetet is tetszés szerint állíthatjuk össze és a hajtószerelék használatában is szabhatunk feltételeket.

d) Csáklózás ár ellen (egyenként vagy kettesével) nehéz part- és vízviszonyokat felmutató folyamatszakaszokban.

Értékelés: idő.

e) Lehorgonyzott járműveknek való nekihajtás.

Értékelés: szabatosság.

Különösen a kormányos csoportok kiképzése céljából egyéb versenyfeladatokat is állíthatunk össze, melyek a helyi víz- és partviszonyokból fognak adódni.

f) Úszóaljzatok szabványos berendezése.

g) Evezőstagok összeállítása.

(f) és g) csak utászcsapatok részére.)

Értékelés: idő, szabatosság.

h) Vashadihidak tartójának összeállítása a szabványos csoport által, hídépítőalakulatok részére.

Értékelés: idő, szabatosság.

Harcgyakorlatok tervezése és végrehajtása.

(Ideiglenes kivonat a készülő «Utasítás a csapatgyakorlatok számára» című szolgálati könyvből.)

1. A csapat harc kiképzését szolgáló harcgyakorlatoknak beható végrehajtása sok időbe kerül. Ezért nem az összefüggő harcselekmények, hanem rövid harcmozzanatok gyakorlása (jelzők vagy jelzőcsapat ellen) termi a legtöbb hasznot. 1.

A gyalogsági harcnak ilyenkor csak egy-egy részét gyakoroljuk. Egymásután következő gyakorlatokkal behatóan foglalkozhatunk, tehát a harc minden egyes részletével.

2. Az egységek harcgyakorlatait általában a következő sorrendben következzenek egymás után: 2.

rövid harcmozzanatok jelzők ellen;

két vagy három harcmozzanatnak összefüggésben való végrehajtása;

harcmozzanatok jelzők ellen vezetési harcgyakorlatként;

vezetési harcgyakorlatok viszonyossággal és végül, mint az egész harc kiképzés betetőzése, összefüggő nagyobb harcgyakorlatok először jelzők ellen, azután viszonyossággal.

3. 3. Minden harcgyakorlathoz szerkesszünk feltevést.

Sohase tartsuk a harcgyakorlatot a gyakorlótéren, hanem azon kívül: *a terepen.*

Szerepeltessünk mindig ellenséget, akár úgy, hogy a gyakorlatvezető utasításai szerint az ellenséges tevékenységet csak jeleztetjük (harcgyakorlat jelzők ellen), akár úgy, hogy szabad elhatározású ellenfeleket állítunk egymással szembe (harcgyakorlat viszonyossággal).

A békében nem érzékeltethető háborús benyomásokat és behatásokat *döntnökök* közöljék mindig a csapattal és a vezetővel.

Követeljük meg mind a parancsnokoktól, mind a csapattól mindig a harcserű magatartást.

Az intézkedések legyenek teljesen harcserűek és azoknak teljes végrehajtását követeljük is meg.

Követeljük meg a terep megerősítését, a legnagyobb mozgékonytságot, a meglepetés alkalmazását. Jeleztessük az ellenséges repülőket és a honvédségnél hiányzó korszerű harceszközöket legalább az egyik félnél.

Törekedjünk arra, hogy valamennyi fegyvernem együtt szerepeljen és közelítsük meg minél jobban a valóságot.

A valóságot úgy közelítjük meg a legjobban:

ha teljes létszámú egységekkel és harcserű felszereléssel hajtatumk végre minél több harcgyakorlatot;

ha a csapatvonalat részeit, különösen pedig az ütközetvonalat szerepeltetjük;

ha a csapattávbeszélők is résztvesznek a

harcgyakorlatokon és az *anyag utánpótlásáról, a sebesültek ellátásáról* sem feledkezzünk meg.

A valósághoz vezet közelebb bennünket:

az éles történnyel való gyakorlatozás;

ha a gyakorlatok alkalmával *megerőltetést és nélkülözést iktatunk be*, anélkül, hogy ebben a tekintetben túlzásba esnénk;

ha érzékeltetjük a *háborúban mindennapos surlódásokat és meglepetéseket* is.

A vezetőnek és a csapatnak azonban tudnia kell, hogy a békegyakorlatoknál előforduló vagy érzékeltethető legnagyobb surlódás és nehézség meg sem közelíti a háborúban adódó helyzetek valódi válságát, különösen nem az erkölcsi erők megpróbáltatásának terén.

4. A harcmozzanatok és harcgyakorlatok 4.
végrehajtásánál kövessük a következő módszert:

a gyakorlatvezető válassza ki a gyalogsági harcnak egy részletét, a harcgyakorlat tárgyaként,

szemrevételezze a kiválasztott harcreszlet céljának megfelelően legalkalmasabb terepet,

készítsen a gyakorlat céljának és a terepnek megfelelő fettevést,

dolgozza ki a gyakorlat célját legjobban ki-domborító végrehajtást,

beszélje meg otthon és ha lehet a terepen és még a végrehajtás előtt a tisztekkel, kisebb kötelékeknél az altisztekkel és a tisztesekkel is a végrehajtás módját, azután

hajtassa végre a gyakorlatot a csapattal és végrehajtás után *beszélje meg*.

Igy eleve elkerülhetjük a hamis irányban való gyakorlatozást. A terepen hosszadalmas és időtrabló bevezető magyarázatokat takaríthatunk meg. Az egész időt a gyakorlati végrehajtásnak szentelhetjük; hiányosan végrehajtott részleteket gyakorlat közben megbeszélhetünk és meg is ismételhetünk.

5. **5.** *Az egyesített fegyvernemekkel való gyakorlatozásnál* a teljes harcszerűséghez szükséges időt a legtöbb esetben csak a harcmozzanatok gyakorlásával szerezhethetjük meg.

6. **6.** Ha a csapatot egyes harcmozzanatok végrehajtásában már eléggé gyakoroltuk, akkor *két vagy több harcmozzanatot kössünk össze egymással* és egyfolytában hajtassuk végre.

7. **7.** Ha a csapat a harc kiképzés alatt a kellő biztosságot elérte már, akkor térjünk át a *vezetést harcgyakorlatokra*.

Ezeknél és a viszonyossággal tartott harcgyakorlatoknál az előkészítést éppen úgy kell végrehajtanunk, mint a harcmozzanatok gyakorlásánál. A gyakorlat előzetes megbeszélése azonban elmarad.

8. **8.** Az egységek parancsnokai a harcgyakorlatokat, melyeket terveztek és vezettek, *«jegyzet-könyvecské»-jükbe* (H. Sz. II. 24. pontjában előírt könyvecskéhez hasonló) jegyezzék fel. (Vázlat, feltevés, feladat és végrehajtás módja.)

A jegyzetkönyvecske megadja a parancsnoknak a módot arra, hogy tervezet harcgyakorlatait a végrehajtás szempontjából ellenőrizhesse és áttekinthesse. De támpontokat szerezhethet belőle a leszűrt tapasztalatoknak a jövő évben való értékesítésére is és utódját is könnyen tájékoztathatja.

9. A harcgyakorlatok alapjául szolgáló *feltevés* **9.** legyen *természetes, rövid és egyszerű.*

A következőket kell tartalmaznia:

a fél megjelölését (*lék vagy piros fél*),

az általános helyzetet,

a feladatot vagy az elhatározást kiváltó hírt, a csapatrendet,

a helyzetet, melyből a csapat a végrehajtást

megkezdi (*megindulási helyzet*),

a gyakorlat kezdetének időpontját,

az öltözetet és felszerelést,

az elhasználható töltenymennyiséget,

az étkezés idejét és

egyéb megjegyzéseket.

Az általános helyzet et a feltevés tisztázza minden tekintetben világosan és kimerítően. *Megértésére mindig adjuk meg a kellő időt.* A feltevést, a feladattól külön, néha korábban is kiadhatjuk, hogy ezt az időt megadhassuk. A századgyakorlatoknál az általános helyzetet minden honvédnek, zászlóaljgyakorlatoktól felfelé pedig minden tisztnak ismernie kell. De még ebben az esetben is használjanak fel a tisztek minden szünetet és pihenőt arra, hogy a legénységet az általános helyzetről tájékoztassák. Az általános helyzetet vagy vázlatban vagy szöveggel, vagy mindkettőnek egyesítésével ad-

hatjuk meg. Terjedelmében alkalmazkodják a gyakorlatozó csapat nagyságához.

Csak az igen egyszerű feladat vagy az elhatározást és végrehajtást kiváltó hír érheti meglepően mind a vezetőt, mind a csapatot. A feladatot mindig írásban és parancsformában szabjuk meg.

A megindulási helyzet pontosan határozza meg a csapat minden egyes részének a helyét, melybe egy, a gyakorlatvezető feltevése szerint *elképzelt cselekmény végrehajtása után jutott*. Néha a félparancsnokra bízhatjuk a részletek megállapítását. A félparancsnok elhatározása után változtathat csak ezen a helyzeten megfelelő intézkedésekkel, melyeket azonban csak a feltevésben megszabott *gyakorlat kezdeté-t* jelző időpont után hajthat végre a csapat.

A gyakorlat kezdeté-nek időpontját úgy kell meghatározni, hogy *az intézkedések az ellenséggel való érintkezésig helyesen végrehajthatók legyenek*. Kivételt csak az összefüggő nagyobb gyakorlatoknál (amikor szabad rendelkezést adhatunk a félparancsnoknak) és ama eseteknél tegyünk, amikor meglepetésben akarjuk részesíteni vagy a vezetőt, vagy a csapatot. Különösen a felderítés eredményének a parancsnokhoz való eljutását kell biztosítanunk a gyakorlatkezdetének helyes meghatározásával akkor, ha azt akarjuk, hogy elhatározása a beérkező híreknek legyen a következménye.

A csapatrenden, öltözet- és felszerelésen, az elhasználható tőlénymennyiségen kívül a megjegyzésbe vegyük fel mindazt, ami a parancs-

noknak vagy a csapatnak a magatartását befolyásolhatja és amit a tényleges viszonyokból meg nem állapíthat.

A terepről azonban a tényleges viszonyoktól eltérő feltevést sohasem szabad adnunk.

10. Az ellenség vagy szabad elhatározású fél **10.** vagy pedig jelzett ellenfél.

A *szabad elhatározású fél* lel végrehajtott gyakorlat jobban megközelíti a valóságot, a *jelzett ellenség*-gel végrehajtott gyakorlatok azonban a kiképzés szempontjából hasznosabbak, mert a jelzõt a gyakorlat tulajdonképpeni céljának megfelelő viselkedésre utasíthatja a gyakorlatvezetõ.

11. A jelzett ellenséget két módon szerepeltet- **11.** hetjük és pedig:

egyszerû jelzõk-kel vagy
jelzõcsapat-tal

Mindkettõnek *magatartását a gyakorlatvezetõ* a jelzõnek adott feltevéssel *állapítja meg* harctevékenység és idõ szempontjából is.

Az *egyszerû jelzõkkel* rendszeren az ellenségnek csak legelõllévõ vonatát és egyes harceszközait jelezzük többé-kevésbé merev formában. A harszerű magatartásra kevésbé helyezzünk súlyt.

A *jelzõcsapat* harszerűen viselkedik avval a megszorítással, hogy magatartását nagyjában a gyakorlatvezetõ szándéka szerint szabja meg. Ez a jelzési mód tanulságosabb, azért alkalmazzuk minél többször.

A két jelzési módot *vegyesen is alkalmazhatjuk*. Az ellenség kevésbé fontos részeit ilyenkor egyszerû jelzõkkel, a fontosabb részeket pedig jelzõcsapattal szerepeltessük.

12. **12.** Hogy a csapat a helyzetbe minél jobban beleképzelhesse magát, *azokat a saját részeket, melyek a gyakorlatra fontosak, jeleztessük* elvileg mindig jelzőkkel vagy ezek hiányában legalább zászlókkal. (Pl. a szomszéd csapat; a küzdők gyakorlatainál a tartalékok és viszont; egyes nehéz fegyverek, stb.)

Sohase feledkezzünk meg a honvédségnél hiányzó korszerű fegyverek jelzéséről, melyeket a csapatnak ismernie kell és tudnia kell azt is, hogy az ellenség azokat hogyan alkalmazza. Az ellenük való védekezést csak akkor sajátíthatja el a csapat, ha módot adunk neki arra, hogy a legalább jelzett fegyverrel együttműködhessék. Így akadályozhatjuk meg legjobban helytelen fogalmak keletkezését is.

13. **13.** *A békében nem érzékelhető behatások és benyomások jelzésére a döntnököket kell felhasználnunk.*

A döntnököknek a gyakorlatvezető utasítása szerint és a felek intézkedéseinek tudatában kell közléseiket megfelelő módon és időben a gyakorló csapattal közölniök.

Elsősorban *az ellenséges és saját tűzhatást* kell a csapattal közölniök.

Feladatuknak csak úgy fognak megfelelni, ha egymással a legszorosabb összeköttetést tartják, megbeszéléseket folytatnak, tudják a parancsnokok szándékait és megfelelő összekötő eszközeik vannak arra, hogy idejében adhassák le értesítéseiket.

Közléseiket úgy adják a parancsnokok és a csapat tudtára, hogy azok maguk vonják le a magatartásukra nézve a szükséges elhatározásokat.

Döntnököket a jelzők ellen való gyakorlatoknál is kell alkalmaznunk.

14. *Az összekötő és biztosító szolgálatot* 14.
a csapat a kiadott intézkedések szerint hajtsa tökéletesen végre.

Ha a gyakorlatvezető a gyakorlat céljának károsítása nélkül — a csapat kímélése céljából — eme szolgálatok végrehajtásától eltekinthet, azt külön parancsolja meg. De ilyenkor is terjeszkedjék ki a megbeszélésnél alaposan ezekre a szolgálatokra.

15. *A harczerű magatartást* a parancsnokoktól azért kell megkövetelnünk, hogy a harcban való vezetés nehézségeit megközelítsük és azokat a parancsnokok megszokhassák. De így kerülhetjük el azt is, hogy a legénység háborúban, veszély közepette, más magatartást lásson parancsnokai részéről, mint amit békében megszokott. 15.

Ha kiképzési szempontokból a gyakorlatvezető ettől való eltérést rendel el, azt a csapatnak határozottan tudomására kell hoznia.

16. Minél nagyobb kötelékben és minél több 16.
fegyvernemmel gyakorolunk, annál hosszabb időt kell a harcgyakorlatra szánnunk, hogy a harczerűséget biztosíthassuk. *Ezeknél a gyakorlatoknál hozzá kell szoktatnunk a csapatot ahhoz, hogy a különböző saját fegyverek hatásának megnyilvánulását bevéárni tudja.* A tűz irányát és a csapat egyes részeire irányulását különféle segéd-eszközökkel jelezhetjük ugyan, hatását azonban békében csak oktatással, megbeszéléssel érzékeltethetjük. A különböző fegyvernemek, de különösen a tüzérség

hatásának megmagyarázására kell tehát azokat a szüneteket felhasználnunk, amelyek alatt békében a gyalogság látszólag minden ok nélkül vesztegel, míg a hatás a valóságban megnyilvánulna.

Ezt a munkát a gyakorlatvezető utasításai szerint a döntnököknek, vagy külön kirendelt tiszteknek kell elvégezniök.

- 17.** **17.** Ugyanazt a harcgyakorlatot (harcmozza-
natot) csak más és más terepen szabad újra végre-
hajtánunk (159. pont, utolsóelőtti 2 bekezdés).

Ha az állomás közelében ugyanarra a terepre kellene szorútkoznunk, akkor új feltevéssel, a gyakorlatozás új irányával teremtünk más viszonyokat.

- 18.** **18.** Különösen nagy súlyt kell helyezni arra, hogy csapatunk *fedett terepen és erdőben, éjjel és ködben* a legnagyobb biztonsággal és ügyességgel tudjon mozogni és harcolni. *Ezt sokat kell gyakorolnunk.*

Nem szabad azonban elfelejtenünk, hogy ilyen viszonyok között csak a legegyszerűbben végrehajtott cselekedetek eredményesek.

- 19.** **19.** A gyakorlatok tarkítására egyebek között a *következő surlódásokat* iktathatjuk közbe: parancsnokok harcon kívül helyezése, veszteségek kiselejtítése, parancsok és jelentések késése vagy be nem érkezése, műszaki híradó vonalak megszakítása, csatarepülők feltételezett beavatkozása, különféle meglepetések éreztetése, eddig nem szerepelt csapatok fellépése vagy rendelkezésre bocsátása, stb.

- 20.** **20.** A *megbeszélésnél* a parancsnokok mondják el a gyakorlat megindulásától a lefuvásig lejajlott eseményeket, elhatározásaikat és intézkedéseiket. *Az elhatározások és intézkedések megokolását csak akkor,*

ha a gyakorlatvezető ebben az irányban kérdést intéz hozzájuk. Alparancsnokok is csak akkor szólhatnak, ha kérdést intéznek hozzájuk. Olyan körülményeket azonban, melyeket a gyakorlatvezető vagy a szemlélő semmiesetre sem ismerhet és melyek az elhatározást vagy cselekvést lényegesen befolyásolták, mindenkinek kötelessége jelenteni.

A gyakorlatvezető a megbeszélésnél emelje ki a parancsnok magatartásából, elhatározásaiból, intézkedéseiből és azoknak végrehajtásából merithető tanulságokat és az esetleges technikai hiányokat. *Élesen domborítsa ki a gyakorlatnak a hadicéllal való összefüggését.*

Az elhatározások bírálatánál ne a harcászati lehetőségek legjobbikának eltalálását emelje ki érdemül, hanem az elhatározás gyorsaságát, céltudatosságát, erejét és világosságát, végrehajthatóságát és intézkedésekbe való helyes átültetését.

A végrehajtásnál különösen a céltudatos következetesség és a viszonyokhoz alkalmazkodó ruganyosság az, amit ki kell a gyakorlatvezetőnek emelnie.

Hasonló értelemben tartsák megbeszéléseiket a jelenlévő előljárók is, ha a gyakorlatvezető a tárgyat ki nem merítette volna.

A megbeszélések legyenek rövidek, lényegbevágóak és alaposak. Nem a sok szó, hanem a tanulságmerítés a fő.

Minthogy a kiképzésnél a fölényes vezetést és harceljárást akarjuk hon-

védeinkben — rendfokozatra való tekintet nélkül — kifejlesztteni, a megbeszélésnél ragadjunk meg minden alkalmat arra, hogy vezetőinkben és a csapatban az önbizalmat, öntudatoságot és a biztosságot neveljük. A jót és helyeset, a hiányokra való figyelmeztetés mellett, tüntetően ki kell tehát emelnünk.

21. **21.** *A vezetési és viszonyossággal való harcgyakorlatokat ne szakítsuk félbe, hacsak a valóságtól teljesen eltérő magatartást nem tapasztalunk.*

22. **22.** *A gyakorlatot kürtjellel vagy paranccsal szüntethetjük be vagy szakíthatjuk félbe.*

A következő kürtjeleket kell használni:

a) *Gyakorlat félbeszakítása: Háromszor «Vigyázz», háromszor «Állj!»; a csapatok az éppen elért helyzetben és alakzatban maradnak, pihennek, de a szerelvényt nem teszik le, fegyvert gúlába nem rakhatják.*

b) *Pihenő: Háromszor «Vigyázz», háromszor «Pihenő»; a csapatok az éppen elért helyzetben és alakzatban maradnak, fegyvert gúlába rakják, szerelvényt leteszik. Részlegekben vizet hordhatnak.*

c) *Gyakorlat folytatása: Háromszor «Vigyázz», «Díszjel I. rész».*

d) *Gyakorlat befejezése: Háromszor «Vigyázz», háromszor «Lefűjni».*

e) *Megbeszélés: Háromszor «Vigyázz», háromszor «Egész hívó».*

f) *Döntnökök, félparancsnokok hívására: gyakorlat félbeszakítása, azután háromszor «Vigyázz», három «Egyes fuvás».*

g) *Áttekintés megszerzésére: Háromszor*

«Vigyázz», «Gyalogmenet I. rész»; a csapat az éppen elért helyzetben és alakzatban feláll (megáll).

Ezeket a jeleket minden kitértősnek ismételnie kell.

23. Elővigyázati rendszabályok:

23.

A) Nem szabad tüzelni:

a) ha a tölténytáskában éles lőszer is van és nem lögyakorlatról van szó;

b) gyakorlótölténnyel puskával és géppuskával 50, löveggel 100 m-en belül.

B) Ejjel a szuronyt feltűzni nem szabad.

24. Megbeszéléshez megjelenni tartoznak:

24.

a) századgyakorlatoknál az egész legénység;

b) zászlóaljgyakorlatoknál az összes tisztek, al-tisztek és tisztesek;

c) ezredgyakorlatoknál az összes tisztek;

d) dandárgyakorlatoknál az összes tábornokok, csapattest-, osztály- és alosztályparancsnokok.

